

زندگی در صربستان

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Justice and Police FDJP
State Secretariat for Migration SEM

COMMISSARIAT FOR
REFUGEES AND MIGRATION
OF THE REPUBLIC OF SERBIA

CRISIS
RESPONSE
AND POLICY
CENTRE

زندگی در صربستان

زندگی در صربستان

Život Srbije: عنوان اصلی

ناشر:

مرکز سیاست گذاری و واکنش
Orfelinova 33, Čukarica, Beograd
office@crpc.rs

برای ناشر:

Vladimir Sjekolća

ویرایشگر:

Vladimir Sjekolća

نویسنده:

Jovan Ristić و Branislava Pokuševski Kumalakanta

طراحی و آماده سازی:

Milan Krotić

ترجمه:

Vesna Radulović

عکس جلد:

Dušan Pokuševski

شرکت چاپ:

Futura, Novi Sad

چاپ: 70

بلغراد 2024

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Justice and Police FDJP
State Secretariat for Migration SEM

تهیه این نشریه مورد حمایت دولت سوئیس قرار گرفته است. این نشریه لزوماً نماینده نگرش رسمی دولت سوئیس نیست.

COMMISSARIAT FOR
REFUGEES AND MIGRATION
OF THE REPUBLIC OF SERBIA

کمیساریای پناهندگان و مهاجرت های جمهوری صربستان از انتشار نشریه "زندگی صربستان" حمایت کرده است. دیدگاه های بیان شده در این نشریه نشان دهنده دیدگاه های نویسنده یا ناشر است و لزوماً دیدگاه های کمیساریای پناهندگان و مهاجرت های جمهوری صربستان نیست.

این نشریه ی UNHCR نیست. UNHCR مسئول محتوای آن نیست و لزوماً از آن حمایت نمی کند. تمام دیدگاه های بیان شده تنها دیدگاه نویسندگان یا ناشران است و لزوماً دیدگاه UNHCR، سازمان ملل متحد یا کشورهای عضو آن نیست.

محتوا

مقدمه

۱. میراث فرهنگی
 - ۱.۱. محوطه های باستان شناسی از ماقبل تاریخ
 - ۱.۲. محوطه های باستان شناسی از زمان رم
 - ۱.۳. مهم ترین قلعه های ساخته شده پس از دوران رم
 - ۱.۴. کلیساها و صومعه ها
 - ۱.۵. مهم ترین قلعه های قرن جدید
۲. توسعه زبان و خط
۳. شهرها (با مهم ترین تأثیرات چند فرهنگی و چند اعتقادی)
۴. آداب و رسوم و اعتقادات
۵. چهره های معروف در علم، فرهنگ و ورزش
 - ۵.۱. دانشمندان
 - ۵.۲. نویسندگان و شاعران
 - ۵.۳. آهنگسازان
 - ۵.۴. بازیگران و بازیگران زن
 - ۵.۵. نقاشان
 - ۵.۶. مجسمه سازها
 - ۵.۷. ورزشکاران
 - ۵.۷.۱. فوتبال
 - ۵.۷.۲. بسکتبال
 - ۵.۷.۳. واتر پلو
 - ۵.۷.۴. والیبال
 - ۵.۷.۵. هندبال
 - ۵.۷.۶. تنیس
 - ۵.۷.۷. آلتلیک
۶. رویدادها
 - ۶.۱. جشنواره های موسیقی
 - ۶.۲. جشنواره های فیلم
 - ۶.۳. جشنواره های تئاتر
 - ۶.۴. جشنواره های ادبی
 - ۶.۵. جشنواره های هنری
 - ۶.۶. جشنواره های کتاب های کمیک
 - ۶.۷. سایر جشنواره ها و رویدادهای ورزشی
۷. گاسترونومی
۸. فرهنگ عامه
 - ۸.۱. فیلم
 - ۸.۲. موسیقی محبوب

منابع

نام آثار هنری (آثار ادبی، نقاشی ها، مجسمه ها، فیلم ها...) ترجمه نشده است، بلکه با نام های اصلی شان نوشته شده اند.

مقدمه

وقتی به کشوری می‌رویم، همیشه به دنبال اطلاعاتی هستیم که بتواند ما را به طور دقیق و موثر در نحوه زندگی مردم آنجا هدایت کند، چه جور کشور نیست - فرهنگ و آداب و رسوم، مناظر، جشن هایش، قهرمانانش چه کسانی هستند و غذا هایی که در آنجا خورده می شود. این نیاز به کسب اطلاعات واقعی در افرادی که قصد اقامت در صربستان - پناهجویان و همچنین کسانی که حق پناه گرفتن یا حفاظت فردی به آنها داده شده است، پررنگ تر است. در یک کشور ناشناخته، به دور از وطنی که از آن می آیند یا فرار می کنند، برای مقابله با فرهنگ و زبان متفاوت از سرزمین مادری خود در محیطی جدید، به کمک نیاز دارند، ترجیحا به زبان هایی در دسترسشان باشد که مردم در چنین شرایطی درک می کنند .

این تجربه ی مرکز سیاست بحران و واکنش (CKPR) است که در سال ۲۰۱۹ با همکاری کمیساریای پناهندگی و مهاجرت جمهوری صربستان (KIRS)، کمیساریای عالی پناهندگی و مهاجرت سازمان ملل متحد (UNHCR) و مرکز حقوق بشر بلگراد (BCLJP) شروع به سازماندهی کارگاه های آموزشی برای پناهندگان و پناهجویان کردند ، در رابطه با موضوع ادغام و پناهندگی . یکی از پرسش های مکرر شرکت کنندگان این بود: «آیا کتاب یا بروشوری برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد صربستان وجود دارد؟»

اینگونه ایده برای انتشار این نوشته پدید آمده است، که ما با مشارکت دبیرخانه دولتی مهاجرت کنفدراسیون سوئیس (SEM) منتشر کرده ایم .از طریق آن ما سعی کرده ایم میراث فرهنگی صربستان، زبان و نامه، آداب و رسوم و اعتقادات، علم، فرهنگ، فرهنگ عامه، ورزش، گاسترونومی و چهره های کلیدی از این مناطق را به کسانی که درخواست پناهندگی داده اند یا به فکرش هستند نزدیک تر کنیم. برای نزدیک تر کردن صربستان و نحوه زندگی در آن به بیشترین تعداد ممکن از پناهجویان، پناهندگان و دیگر علاقه مندان به ماندن در اینجا، آن را به زبان صربستانی سازماندهی کردیم، بلکه به زبان های خارجی ترجمه شده که بیشترین تعداد افرادی که به صربستان می آیند و به دنبال کمک هستند از آن استفاده می کنند. بنابراین این نشریه به زبان های انگلیسی، فرانسوی، عربی و فارسی نیز در دسترس است.

صربستان چیز های زیادی دارد که ارائه دهد و این نشریه اطلاعات اساسی را فراهم کرده و خوانندگان پس از خواندن آن با توجه به منافع و نیازهای خود موضوعاتی را که به آن علاقمند هستند بیشتر بررسی خواهند کرد که قطعا CKPR به آنها کمک خواهد کرد. امیدواریم به کمک این نشریه راحت تر به آن راه پیدا کنند و تعامل با جمعیت محلی را آسان تر کنند، با بحث در مورد موضوعات فرهنگی که مردم را از قدیم گرد هم آورده و آنها را نزدیک تر کرده.

۱. میراث فرهنگی

۱.۱ محوطه های باستان شناسی از ماقبل تاریخ

برخی از قدیمی ترین محوطه های باستان شناسی جهان در خاک صربستان قرار دارند. قدیمی ترین مکان تاریخی لپنسکی ویر (Lepenski Vir) است. بقایای معماری و اشیای مختلف این فرهنگ برمی گردد به ما قبل تاریخ، در اصل به عصر حجر (۹۵۰۰ تا ۵۵۰۰ سال پیش از میلاد). لپنسکی ویر نام مکانی در تنگه Đerdap (پارک ملی امروزی Đerdap) است که در آن چندین سکونتگاه با بقایای ۱۳۶ ساختمان مسکونی و تشریفاتی یافت شده است. خانه ها به شکل نیم دایره رو به رودخانه مستقر شده اند. به صورت اشکال هندسی هستند، و در محور مکانی برای آتش درست کردن است. مجسمه های یافته شده در لپنسکی ویر یا الگوهای هندسی ساده یا چهره های انسانی دارند. تمام قطعات طراحی شده تأکید بر عناصر خاص دارند، با قوس ابرو قوی، بینی کشیده و دهان گسترده و ماهی مانند. مجسمه ها بخش جدایی ناپذیر از خانه بودند که در کف سنگی، خانه تعبیه شده بودند.

محوطه باستان شناسی در وینچا (Vinča)، شهری در نزدیکی بلگراد، به اوایل عصر حجر (از ۵۷۰۰ تا ۴۵۰۰ سال پیش از میلاد) برمی گردد. تصور بر این است که Vinča مرکز یک فرهنگ بوده است که بخش مرکزی بالکان را پوشش می دهد و این فرهنگ به وینچانسکا (Vinčanska) لقب داده شده است. ساختارهای وینچانسکا به صورت هندسی بودند. فیگورهای یافت شده در وینچا طیف وسیعی از اشکال ستون ساده با بینی و چشم به سختی نشان داده شده، سر به سختی از توده خاک رس جدا شده، تا به فیگورهای نشسته یا ایستاده با لباس غنی تزئین شده است. تحقیقات نشان داده است که اولین مذاب فلزی، و مس، درست در وینچا اتفاق افتاده است، بنابراین این پیشرفته ترین تمدن از لحاظ تکنولوژی زمان خود است. در مشهورترین مکان های فرهنگ وینچا، قدیمی ترین اشیاء فلزی یافت شده دستبندهای عظیم مسی بودند.

۱.۲ محوطه های باستان شناسی از زمان رم

رومی ها در امتداد رود ساوا و دانوب، مرزهای شمالی خود را تا منطقه ی بربر ها، مجموعه ای از شهرها و قلعه ها را نصب کردند. با ورود آن ها به بالکان در قرن اول میلادی، به فرهنگ بدوی عناصر هری مربوط به سنت و فرهنگ رومی معرفی شدند. توسعه شهرهای رومی منجر به ایجاد جامعه ای پیچیده شد و شهرها تحت طرح معمول رومی ها تکامل یافتند.

در سرمسکا میتروویتسا (Sremska Mitrovica) بقایای سیرمیوم را که سنگر مهمی از ارتش روم و یکی از مهم ترین شهرهای کل کشور است، در خود جای داده است، چرا که در زمان امپراتور دیوکتیان (۲۸۴ تا ۳۰۵) یکی از چهار پایتخت امپراتوری بود. چندین امپراتور روم در این شهر به دنیا آمدند که از آن جمله می توان ترایان دکیوس، پروبا و ماکسیمیان را نام برد. در آنجا تاج گذاری تئودوزیوس یکم (۳۷۹-۳۹۵)، آخرین حاکم مشترک بخش های شرقی و غربی امپراتوری روم بود. محوطه باستان شناسی شامل بقایای کاخ امپراتوری، کلیسای مسیحی و غیره است. شرق سیرمیوم، در دهانه رودخانه ساوا در دانوب، سینگیدونوم (Singidunum) بود، شهری که در محل قلعه سلطنتی قبلی Singidunum نصب شده بود. پس از تقسیم دائمی امپراتوری روم شرق و غرب (۳۹۵)، سینگیدونوم وارد بخش شرقی شد. در اواسط قرن پنجم در هجوم های هون تخریب شد، همزمان با دیگر شهرهای رومی در پانونیا از بین رفت و بقایای آن هنوز قابل مشاهده است. بلگراد قرون وسوقی در محل Singidunum نصب شد. در شرق در امتداد رود دانوب، ویمیناسیوم (Viminacijum)، شهر ایلیری (Ilirski) سابق بود و در دوران امپراتوری روم مرکز استان مزایا (Mezija) بالایی بود. مقبره های عتیقه دیرنگام نقاشی شده با فرسکوها در خرابه های ویمیناسیوم کشف شدند. مهم ترین شهر رومی در جنوب دانوب ناپسوس (نیش کنونی) بود که مدیانا، املاک لوکس و خانه تابستانی امپراتور روم کنستانتین بزرگ (۳۰۶-۳۳۷) در آن قرار داشت. مدیانا بهترین بخش حفظ شده ناپسوس، زادگاه کنستانتین است و در کنار چشمه های حرارتی قرار داشت. خود ناپسوس پیش از کنستانتین مهم بود. در زمان امپراتور دیوکتیان، گرماسنج های بزرگ در نزدیکی شهر نصب شدند که سیستمی برای گرم کردن اتاق های زیر زمین با استفاده از هوای گرم داشت. ناپسوس در حمله هون (۴۴۶) نابود شد. اما حدود ۱۰۰ سال بعد توسط امپراتوری روم شرقی (امپراتور بیزانس) ژوستینیان (۵۲۷-۵۶۵) بازسازی شد. اسلاوها از قرن ۷

میلادی در آن ساکن شده اند.

از زمان رم تخته ترایان می آید، کتیبه ای که در صخره ای بالاتر از دانوب، در تنگه جرداپ حک شده است. ترایان یکی از معروف ترین امپراتوران رم (۹۸ تا ۱۱۷) است و تخته در بالای جاده ای که سربازان رومی از آن تنگه میگذشتند نصب شد. در طول این مسیر، ترایان نیز پل را بر فراز دانوب ساخت. به دلیل ساخت نیروگاه آبی جرداپ و دریاچه مصنوعی، جاده رومی سیل زده شد و تخته ۲۱٫۵ متر بالاتر از جایی که قرار داشت جابجا شد.

۱.۳ مهم ترین قلعه های ساخته شده پس از دوران روم

علاوه بر میراث فرهنگ کلاسیک روم، میراث فرهنگی صربستان قلعه های قرون وسطی هستند و همچنین قلعه هایی که پس از قرون وسطی ایجاد شده اند، که توسط صرب ها و مهاجمان این فضاها - بیزانس، ترک ها، اوگاری ها و اتریشی ها- ساخته شده اند، از اهمیت زیادی برخوردارند.

قلعه باچکا Bačka - قلعه مجارستان به خوبی حفظ شده در قلمرو Vojvodina، در شهر Bač که در نزدیکی دانوب است. بین سال های ۱۳۴۲ و ۱۳۳۸ ساخته شده است، در زمان کارل رابرت پادشاه مجارستان، اما ظاهر امروزی تنها یک قرن بعد به وجود آمد. به جای او قلعه آوار بود که توسط مغولان ویران شد.

قلعه Petrovaradin - در مقابل نووی ساد امروزی بر روی صخره ی پتروواردین نصب شده است، این قلعه باشکوه قرون وسطی در دوران اتریش (۱۷۸۰-۱۶۹۲) برای دفاع در برابر ترکان عثمانی ایجاد شده است. پیش از این به جای آن، شهر رومی کوزوم و به دنبال آن قلعه بیزانس پتريکون و قلعه مجارستان بوده است.

قلعه Niš - یکی از قلعه های بهتر نگهداری شده در بالکان. این شهر در مرکز نیش امروزی قرار دارد. این قلعه توسط ترک ها بر روی بقایای یک قلعه رومی، بیزانسی و قرون وسطی نصب شده است. **قلعه بلغراد (Kalemegdan)** - این قلعه در یک مکان استراتژیکی مهم قرار دارد - تپه Kalemegdan بالاتر از تلاقی ساوا و دانوب - عملاً بر خود نشانه ای از هر فتح کننده که آن را اشغال کرده است دارد. در محل Keltski Singidun، قلعه رومی Singidunum به عنوان بخشی از یک مرز نظامی با اروپای مرکزی ساخته شده است. این شهر چندین بار توسط مهاجمان مختلف تخریب و بازسازی شده است که از جمله می شود صربهایی که شروع به سکونت در آنجا می کنند را نام برد. بلغارها برای اولین بار از آن به عنوان بلغراد یاد می کنند. پس از آن بارها شهر مرزی بین مجارستان و صربستان بود. ترک ها در سال ۱۵۲۱ آن را اشغال کردند. در زمان اشغال ترکیه چندین بار به دست اتریشی ها افتاد که آن را بازسازی و مدرن کردند. سرانجام در سال ۱۸۱۵ صرب ها آن را آزاد کردند و در سال ۱۸۴۱ آن را پایتخت اعلام کردند و آخرین پادگان ترکیه در سال ۱۸۶۷ آنجا را ترک کرد.

قلعه Smederevo - یکی از بزرگترین قلعه ها در خاک صربستان است. این بنا توسط صرب ها (۱۴۲۷-۱۴۳۰) به درخواست Đurađ Branković ساخته شد پس از آن که دولت صربستان مجبور شد پایتخت خود بلغراد را تحت حکومت مجارستان بازگرداند. به این ترتیب Smederevo پایتخت دولت صربستان شد تا زمان به دست افتادن حکومت ترکیه در سال ۱۴۵۹.

قلعه Kale (Momčilov grad) به خوبی حفظ شده، قلعه کوچکتر در نزدیکی شهر پیروت است، که قدیمی ترین بخش های آن به زمان رم برمی گردد. این قلعه توسط شوالیه قرون وسطایی صربستان دوک Momčilo در زمان شاهزاده Lazar Hrebeljanović در نیمه دوم قرن ۱۴ ساخته شد و به همین دلیل شهر Momčilo نام گرفت. تا نیمه اول قرن بیستم در حال استفاده نظامی بود.

قلعه Golubačka - یک قلعه صربستانی قرون وسطی، واقع در صخره هایی در نزدیکی شهر Golubac، در ورودی دانوب به تنگه جرداپ. بر روی بقایای یک قلعه رومی، در مقیاس قرن ۱۳ و ۱۴ ساخته شد و ظاهر نهایی آن در پایان قرن ۱۵ داده شد. سازندگان آن به احتمال زیاد صرب بودند. قلعه Golubačka مروریدی از میراث فرهنگی صربستان است و در سال ۲۰۱۹ به طور کامل ترمیم شده است. این بخشی از پارک ملی جرداپ است.

قلعه Kruševačka - بقایای این قلعه که به احتمال زیاد توسط شاهزاده لازار هربلجانوویچ ساخته شده است، در خود مرکز Kruševac کنونی قرار دارد. از آنجا Lazar بر کشور حکومت می کرد و پس از آن پسرش، Stefan Lazarević، تا سال ۱۴۰۵. زمانی که پایتخت به بلغراد نقل مکان می کند که Stefan آن را برای مدیریت از مجارستان همسایه دریافت کرد.

Stari Ras – قلعه کوهستانی در فاصله 11 کیلومتری Novi Pazar فعلی. راس پایتخت ایالت راشکا در قرون وسطی صربستان بود و برای مدت طولانی یکی از مهم ترین شهرهای قرون وسطایی بالکان به دلیل موقعیت استراتژیک آن، در چهارراه جاده های مهم بود. احتمالاً در محل یک قلعه رومی نصب شده است. راس به همراه صومعه سوپوچانی در نزدیکی آن تحت حفاظت یونسکو قرار دارد.

Maglič – قلعه ای در کوه، تقریباً غیر قابل دسترس، ساخته شده در بالای یک تپه در تنگه ایبار در قرن 13. این قلعه از تنها جاده ای که کوزوو را با صربستان مرکزی متصل می کرد محافظت می کرد، و همچنین از صومعه های سوپوچانی و استودنیکا محافظت می کرد. به احتمال زیاد توسط اولین پادشاه از دودمان نمانیچ، استفان (اولین نفر تاج گذاری شد) یا پسرش Uroš یکم ساخته شده است. نام این قلعه از کلمه صربی مه (Magla) می آید.

۱.۴. کلیساها و صومعه ها

صومعه های ارتدوکس صربستان که بین قرن های ۱۲ تا ۱۵ ساخته شده بودند، سنگر زندگی مذهبی، فرهنگی و هنری بودند و برای میراث فرهنگی صربستان اهمیت هنگفتی دارند. آن ها به سه سبک ساخته شده اند: راشکا، صربستان-بیزانس و موراوسکی.

Petrovaradin – در مقابل نووی ساد امروزی بر روی صخره ی پترووارادین نصب شده است، این قلعه باشکوه قرون وسطی در دوران اتریش (۱۷۸۰-۱۶۹۲) برای دفاع در برابر ترکان عثمانی ایجاد شده است. پیش از این به جای آن، شهر رومی کوزوم و به دنبال آن قلعه بیزانس پتريکون و قلعه مجارستان بوده است.

Niš – یکی از قلعه های بهتر نگهداری شده در بالکان. این شهر در مرکز نیش امروزی قرار دارد. این قلعه توسط ترک ها بر روی بقایای یک قلعه رومی، بیزانسی و قرون وسطی نصب شده است.

قلعه بلغراد (Kalemegdan) – این قلعه در یک مکان استراتژیکی مهم قرار دارد – تپه Kalemegdan بالاتر از تلاقی ساوا و دانوب – عملاً بر خود نشانه ای از هر فتح کننده که آن را اشغال کرده است دارد. در محل Keltski Singidun، قلعه رومی Singidunum به عنوان بخشی از یک مرز نظامی با اروپای مرکزی ساخته شده است. این شهر چندین بار توسط مهاجمان مختلف تخریب و بازسازی شده است که از جمله می شود صربهایی که شروع به سکونت در آنجا می کنند را نام برد. بلغارها برای اولین بار از آن به عنوان بلغراد یاد می کنند. پس از آن بارها شهر مرزی بین مجارستان و صربستان بود. ترک ها در سال ۱۵۲۱ آن را اشغال کردند. در زمان اشغال ترکیه چندین بار به دست اتریشی ها افتاد که آن را بازسازی و مدرن کردند. سرانجام در سال ۱۸۱۵ صرب ها آن را آزاد کردند و در سال ۱۸۴۱ آن را پایتخت اعلام کردند و آخرین پادگان ترکیه در سال ۱۸۶۷ آنجا را ترک کرد.

Smederevo – یکی از بزرگترین قلعه ها در خاک صربستان است. این بنا توسط صرب ها (۱۴۲۷-۱۴۳۰) به درخواست Đurađ Branković ساخته شد پس از آن که دولت صربستان مجبور شد پایتخت خود بلغراد را تحت حکومت مجارستان بازگرداند. به این ترتیب Smederevo پایتخت دولت صربستان شد تا زمان به دست افتادن حکومت ترکیه در سال ۱۴۵۹.

قلعه Kale (Momčilov grad) به خوبی حفظ شده، قلعه کوچکتر در نزدیکی شهر پیروت است، که قدیمی ترین بخش های آن به زمان رم برمی گردد. این قلعه توسط شوالیه قرون وسطایی صربستان دوک Momčilo در زمان شاهزاده Lazar Hrebeljanović در نیمه دوم قرن ۱۴ ساخته شد و به همین دلیل شهر Momčilo نام گرفت. تا نیمه اول قرن بیستم در حال استفاده نظامی بود.

Golubačka - یک قلعه صربستانی قرون وسطی، واقع در صخره هایی در نزدیکی شهر Golubac، در ورودی دانوب به تنگه جرداپ. بر روی بقایای یک قلعه رومی، در مقیاس قرن ۱۳ و ۱۴ ساخته شد و ظاهراً نهایی آن در پایان قرن ۱۵ داده شد. سازندگان آن به احتمال زیاد صرب بودند. قلعه Golubačka مروریدی از میراث فرهنگی صربستان است و در سال ۲۰۱۹ به طور کامل ترمیم شده است. این بخشی از پارک ملی جرداپ است.

Kruševačka – بقایای این قلعه که به احتمال زیاد توسط شاهزاده لازار هربلجانوویچ ساخته شده است، در خود مرکز Kruševac کنونی قرار دارد. از آنجا Lazar بر کشور حکومت می کرد و پس از آن پسرش، Stefan Lazarević، تا سال ۱۴۰۵. زمانی که پایتخت به بلغراد نقل مکان می کند که Stefan آن را

برای مدیریت از مجارستان همسایه دریافت کرد.

Stari Ras - قلعه کوهستانی در فاصله 11 کیلومتری Novi Pazar فعلی. راس پایتخت ایالت راشکا در قرون وسطی صربستان بود و برای مدت طولانی یکی از مهم ترین شهرهای قرون وسطایی بالکان به دلیل موقعیت استراتژیک آن، در چهارراه جاده های مهم بود. احتمالاً در محل یک قلعه رومی نصب شده است. راس به همراه صومعه سوپوچانی در نزدیکی آن تحت حفاظت یونسکو قرار دارد.

قلعه Maglič - قلعه ای در کوه، تقریباً غیر قابل دسترس، ساخته شده در بالای یک تپه در تنگه ایبار در قرن 13. این قلعه از تنها جاده ای که کوزوو را با صربستان مرکزی متصل می کرد محافظت می کرد، و همچنین از صومعه های سوپوچانی و استودنیکا محافظت می کرد. به احتمال زیاد توسط اولین پادشاه از دودمان نمانیچ، استفان (اولین نفر تاج گذاری شد) یا پسرش Uroš یکم ساخته شده است. نام این قلعه از کلمه صربی مه (Magla) می آید.

۱.۴. کلیساهای و صومعه ها

صومعه های ارتدوکس صربستان که بین قرن های ۱۲ تا ۱۵ ساخته شده بودند، سنگر زندگی مذهبی، فرهنگی و هنری بودند و برای میراث فرهنگی صربستان اهمیت هنگفتی دارند. آن ها به سه سبک ساخته شده اند: راشکا، صربستان-بیزانس و موراوسکی.

سبک راشکا به نام رودخانه راشکا نامگذاری شد که در اطراف آن ایالت صربستان به همین نام شکل گرفت. این دستاورد اصلی سازندگان صربستان است که برای آنها شهرت جهانی به وجود آورد. دوران به سبک راشکا با ساخت صومعه ستون های جورجو Đorđevi stubovi سال (۱۱۷۰) آغاز شد و با کلیسای آشیل مقدس در آرلجه (سال ۱۲۹۶) به پایان رسید. این دوران در معماری نیز مرتبط است با عصر طلایی نقاشی صربستان که با نقاشی ستون های جورجو در حدود سال ۱۱۷۵ آغاز می شود. و در حدود سال ۱۲۷۵ با گرادس به پایان می رسد. در سوپوچان ها به اوج می رسد. نمایندگان این سبک معماری از این قرارند:

- **صومعه استودنتسکا (Studentska)** (قرن ۱۲ میلادی) وقف استفان (Stefan) است. نماهای هر دو کلیسا از سنگ مرمر سفید ساخته شده اند. این صومعه به خاطر مجموعه فرسکوهای قرن ۱۳ و ۱۴ شناخته شده است. در سال ۱۹۸۶ یونسکو استودنیکا را در فهرست میراث جهانی شامل دونست.
- **صومعه میلشوا (Mileševa)** (قرن ۱۳ میلادی) وقف شاه استفان ولادیسلاو است که در آن به خاک سپرده شده است. در این صومعه فرسکو فرشته سفید - قرار دارد که یکی از زیباترین آثار هنری قرون وسطی صربستان و اروپاست.
- **صومعه ژپا (Žiča)** (قرن ۱۳ میلادی) توسط شاه استفان نمانجیچ ساخته شد که بیشتر با نام استفان اولین تاجگذاری شناخته می شود. ژپا در حمله تاتار تخریب شد و صومعه در اوایل قرن ۱۴ توسط شاه میلوتین بازسازی شد.
- **صومعه ویسوکا دچانی (Visoki Dečani)** (قرن ۱۳-۱۴ میلادی) وقف استفان دچانسی پادشاه صربستان است که در آن به خاک سپرده شده است. این کلیسای منحصر به فرد با بیش از ۱۰۰۰ فرسکو صربستانی-بیزانسی تزئین شده است. این صومعه در طول قرن ها بارها مورد حمله و غارت قرار گرفته و سپس بازسازی شده است. ابتکار ساخت صومعه از سنت ساوا (برادر استفان نمانیچ پریشگر بزرگ که نام واقعی اش راستکو نمانیچ بود) به وجود آمد. این بنا در دو نوبت تحت نظر استفان دچانسی ابتدا ساخته شد، سپس پسرش تزار دوشان. این شهر درست در اطراف پچ قرار دارد، و از سال ۲۰۰۶ در فهرست میراث جهانی به خطر افتاده یونسکو قرار دارد.
- **صومعه سوپوچانی (Sopoćani)** (قرن ۱۳ میلادی) وقف پادشاه اوروش (Uroš) یکم است که در نزدیکی نووی بازار (Novi Pazar) قرار دارد. بر روی دیوار غربی آن یک فرسکو است که بالا رفتن مریم مقدس به سمت آسمان را به تصویر می کشد که تصور می شود به بهترین شکل ممکن نقاشی های فرسکو ارتدوکس را به تصویر می کشد. او در سال ۱۹۷۹ در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار گرفت.

سبک صربستان-بیزانس (واردارسکی) از پایان قرن ۱۳ تا پایان قرن ۱۴ در منطقه متوهییا (Metohija)، کوزوو و شمال مقدونیه تکامل یافت. آن را بیزانس می نامند، زیرا ساختارهای بیزانس به عنوان الگو گرفته شده اند. پردازش نمای کلیسا از سنگ های خاکستری یا زرد رنگ و آجر قرمز ساخته شده است. نمایندگان این سبک از این قرارند:

1. **کلیسای لویشکای (Ljeviška)** مقدس (آغاز قرن ۱۴ میلادی) در زمان شاه استفان میلوتین (Stefan Milutin) ایجاد شد. به جای یک کلیسای بیزانس سابق نصب شده است. کلیسای ترمیم شده حاوی فرسکوهای نقاشان یونانی بیزانس بود. پس از فتح کوزوو، ترک ها آن را به مسجد تبدیل کردند و در سال ۱۹۱۲ دوباره به کلیسا تبدیل شد، زمانی که به دست دولت صربستان بازگشت. در سال ۲۰۰۴ لویشکای مقدس در شورش ها به شدت آسیب دید و تحت ترمیم قرار گرفت. او در سال ۲۰۰۶ به همراه ویسوکو دچانی (Visoki Dečani) در فهرست میراث جهانی در معرض خطر یونسکو قرار گرفته است.
2. **صومعه گراچانیتسا (Gračanica)**، (آغاز قرن ۱۴ میلادی) در روستای گراچانیتسا در کوزوو و متوهیا واقع شده و توسط شاه میلوتین ساخته شده است. به فهرست میراث جهانی در معرض خطر یونسکو اضافه شده است.

سبک موراوسکی در مراحل پایانی دولت قرون وسطایی صربستان (دوره پس از مرگ امپراتور اوروش در سال ۱۳۷۱ تا سقوط استبداد صربستان تحت حکومت ترکیه، در سال ۱۴۵۹) ایجاد شد و برای کلیساها و صومعه هایی مورد استفاده قرار گرفت که توسط شاهزاده لازار هربلانویچ (Lazar Hrebeljanović)، استفان لازاریویچ (Stefan Lazarević) و جوراج برانکویچ (Đurađ Branković) ساخته شده بود. نمایندگان این سبک راوانیتسا و ماناسیا (Resava) هستند.

1. **صومعه روانیتسا (Ravanica)** (نیمه دوم قرن ۱۴) با کلیسایی که به ۴۰ روز بعد از زنده شدن و به آسمان رفتن عیسی مسیح اختصاص دارد وقف شاهزاده لازار است. توسط یک دیوار دفاعی محکم با هفت برج محاصره شده است. این کلیسا از ردیف های یکدرمیان سنگ و آجر ساخته شده است. دیوارهای داخلی صومعه به شدت آسیب دیده اند، بنابراین تعداد کمی از فرسکوها حفظ شده اند.
2. **صومعه ماناسیا یا رساوا (Manasija)** یا (Resava) (قرن ۱۵ میلادی) یکی از مهم ترین ساختمان های مدرسه مراوا (Morava) است. وقف استفان لازاریویچ (Stefan Lazarević) است، و مرکز فرهنگی کشور صربستان در قرون وسطای بود. کل مجموعه ساختار های مستحکم هستند و محاصره شده اند با 11 برج. تنها یک سوم فرسکوها حفظ شده اند، اما در ردیف بزرگترین محدوده نقاشی قرون وسطی قرار دارند. در قالب صومعه، مدرسه معروف Resavska تأسیس شد، جایی که افرادی مانند مترجمان، نویسندگان، راهبان و رونویسندگان ها گرد هم می آمدند. آن ها علاوه بر تزئین نسخه های خطی، خطاهایی را در ادبیات کلیسا که ناشی از ترجمه های متعدد و رونوشت های نادرست بود، تصحیح می کردند. اگرچه نقش تاریخی مدرسه Resavska مثبت است، اما در عامیانه مدرن عبارات توسط پیرو مدرسه Resavska و رونویس Resavska برای دانش آموزان بد که از دانش آموزان بهتر رونویسی میکنند استفاده می شود.

۱.۵. مهم ترین قلعه های قرن جدید

بخش قابل توجهی از میراث فرهنگی صربستان شامل قلعه هایی است که در طول تاریخ اخیر در خاک آن ساخته شده اند - در درجه اول در قلمرو ویودینا (Vojvodina)

قلعه دونجرسکی (Dunderski) (قرن ۱۹) - احتمالاً مشهورترین و زیباترین قلعه از ۶۰ قلعه ساخته شده در ویودینا، در حالی که بخشی از سلطنت هابسبورگ بود. این قلعه و بخشی از این مجموعه توسط خانواده ثروتمند Stratimirović در سال ۱۸۲۶ ساخته شد. در همین حال مالکان این ملک تغییر میکردند، در سال ۱۸۸۹ عمده فروش، صنعتگر و نیکوکار Lazar Dunderski آن را خریداری کرد. خانواده او تا پایان جنگ جهانی دوم این املک را اداره می کردند و در این مدت قلعه بزرگ بازسازی شد. Dunderski به خانواده سلطنتی Karadorđević متصل بود، بنابراین این قلعه جزء اصلی زندگی فعال سیاسی و عمومی در پادشاهی یوگسلاوی بود. این قلعه هم اکنون یک جاذبه توریستی بزرگ و یک منطقه ی فرهنگی حفاظت شده است.

قلعه سفید (Beli dvor) (قرن 20) - اقامت رسمی خانواده سلطنتی یوگسلاوی Karadorđević، واقع در مجموعه سلطنتی در محله Dedinje بلگراد است. ساخت و ساز را در سال ۱۹۳۴ پادشاه یوگسلاوی الکساندر اول شروع کرد و پس از قتل او در سال ۱۹۳۷ شاهزاده Pavle آن را تکمیل کرد که آن را با هنر ارزشمند

اول شروع کرد و پس از قتل او در سال ۱۹۲۷ شاهزاده Pavie آن را تکمیل کرد که آن را با هنر ارزشمند مبله کرد. پس از جنگ جهانی دوم و رد پادشاهی، Josip Broz Tito رئیس جمهور یوگسلاوی از قلعه سفید به عنوان مرکز نمایندگی برای پذیرایی از مهمانان برجسته از خارج از کشور استفاده می کرد.

۲. توسعه زبان و خط

زبان صربی متعلق به گروه اسلاوی از زبان ایندو اروپایی است و از زبان ارتودوکس سر چشمه میگیرد، زبان مشترک تمام اسلاوها است که در پشت آن هیچ سرخ کتبی وجود ندارد. آغاز سواد اسلاوی به سال ۸۶۳ گره خورده است. در آن زمان به درخواست شاهزاده Rastislav، امپراتور بیزانس Mihailo، افراد با سواد و با خدایی که برادران Ciril و Metodije بودند را به مأموریتی برای گسترش مسیحیت و سواد در میان اسلاوها - مهاجران به اروپا و شبه جزیره بالکان فرستاد. Ciril و Metodije پیش از آغاز مأموریت، کتاب های کلیسا و انجیل را از یونانی به اسلاوی ترجمه کردند و به نوشته ی Glagoljica نوشتند. زبان اسلاوی قدیمی که Ciril و Metodije نوشتند اولین زبان کتبی اسلاوها بود. این زبان از روی دیالکت اسلاوهای مقدونی از اطراف Solun بود که زادگاه Ciril و Metodije بود. Glagoljica از الفبای یونانی الگو گرفته و ۳۶ حرف داشت. در پایان قرن ۹ یا اوایل قرن ۱۰، دانشجویان Ciril و Metodije الفبایی به نام Cirilica را خلق کردند، که ۲۴ حرف از یونانی و ۱۲ حرف جدید داشت. در قرن ۱۲، Cirilica در مناطق صربستان به طور کامل Glagoljica را سرکوب کرد و در این مدت اولین تغییر زبان اسلاوی قدیم به صربستانی اسلاوی که اولین زبان ادبی صرب ها بود صورت گرفت. یعنی رونویسندگان های آن زمان که کتاب های کلیسا را رونویسی می کردند، شروع به وارد کردن کلماتی از زبان عامیانه به زبان اسلاوی قدیم کردند. مربی بزرگ صربستان و اولین اسقف اعظم کلیسای مستقل صربستان، Sava مقدس (۱۱۳۶-۱۱۷۴) تمام قوانین کلیسایی را به صربستانی اسلاوی نوشت. Žitije Simon و (۱۲۰۸) به این زبان نوشته شده است و همینطور سند دیپلماتیک Povelje Kulina Stefan Dušan و ۱۱۸۹ سال Dušanov Zakonik سال ۱۳۴۹، Zakonik معروف امپراتور صربستان Miroslavo Jevandlje (حدود ۱۱۹۰) - سال ۱۳۰۸ تا ۱۳۵۵. یکی از مهم ترین آثار سواد صربستانی اسلاونی، Miroslavo Jevandlje (حدود ۱۱۹۰) - نسخه خطی ۳۶۲ صفحه ای، کتاب مذهبی - است که به زبان صربی اسلاونی نوشته شده است.

در زمان عثمانی، که حکومت ترکیه بود (از اواسط قرن ۱۵ تا قرن ۱۹ میلادی)، فرهنگ و زبان صربستان در صومعه ها حفظ و پرورش یافت و مشهورترین آن ها Manasije بود که در آن، در قالب مدرسه رساوسکا فعالیت های رونویسی انجام می شد.

در سال ۱۶۹۰، در زمان مهاجرت صرب ها به رهبری Arsenije Čarnojević، بخش زیادی از جمعیت بخش های جنوبی صربستان، با فرار از ترک ها، به Vojvodina امروزی نقل مکان کرد - این مکان تحت کنترل سلطنت هابسبورگ (اتریشی) بود - همراه با آنها مراکز فرهنگی و مذهبی صربستان به آنجا نقل مکان کردند. مهاجران صربستانی به هدف کاتلیک شدنشان تحت فشار های زیادی قرار گرفته اند، بنابراین کلیسای صربستان از روسیه درخواست کمک کرده است. از آنجا معلمان روسی به Sremski Karlovci آمدند و مدارس Slavnjanska و Sloveno-Latinca را افتتاح کردند. این معلمان روسی با خود زبان روسی را آورده اند که به آرامی شروع به تأثیر بر ادبیات زبان اسلاوی صربستان می کند، تا آن زمان تنها زبان کتبی صرب ها در سلطنت هابسبورگ بود. به این ترتیب تحت تأثیر زبان روسی و زبان عامیانه، زبان به اصطلاح اسلاوی روسی تشکیل می شود.

در قرن ۱۸ تغییر دیگری در این زبان به وجود آید که زبان Slavenoserpski نامیده می شد. این نتیجه هجوم زبان عامیانه به زبان اسلاوی روسی بود، و قوانین خاصی برای نوش نداشت، بلکه هر مرد آموخته ای فکر می کرد که بهترین راه را برای نوشتن یا صحبت کردن می داند. زبان شناس Sava Mrkalj (1783-1883) و مربی بزرگ Dositej Obradović (1739-1881) اشاره کردند که لازم است اصلاح زبان و قوانین را یکدست کرد، و (۱۷۸۷-۱۸۶۴) Vuk Stefanović Karadžić تمام عمر خود را وقف دستیابی به این ایده ها کرد، که اصلاح زبان و خط صربی بوده است. اصلاحات او زبان ادبی صربی را مدرن کرد و او را به زبان گویشی و عامیانه نزدیک تر کرد و آن را از هر دو اسلاوی صربی و روسی دور کرد. ۳۰ Cirilica حروف و هر حرف صدای خاص خود را دارد و این بدان معناست که حتی یک خارجی که به زبان صربی صحبت نمی کند اگر صدای هر

حرف الفبای صربستانی را یاد بگیرد می تواند هر کلمه صربی را بخواند. Vuk Stefanović Karadžić همچنین خالق اولین فرهنگ لغت زبان اصلاح شده صربی است که در سال ۱۸۱۸ منتشر شد.

علاوه بر Cirilica، در زبان صربی Latinica نیز به کار می رود که با اصل هر حرف یک صدا سازگار شده است، با چند استثنا که در آن دو حرف به صورت یک صدا خوانده می شوند (dž, nj).

۳. شهرها (با مهم ترین تأثیرات چند فرهنگی و چند اعتقادی)

Beograd پایتخت و بزرگترین شهر جمهوری صربستان است. این شهر محل زندگی حدود ۱,۷ میلیون نفر است - که چیزی کمتر از یک چهارم کل جمعیت کشور است. این شهر در محل بر خورد دو رودخانه ساوا در دانوب قرار دارد، و هدف فاتحان متعددی قرار گرفته است. در قرن ۳ پیش از میلاد این شهر خود توسط قبیله ی Keltsko که Skordski بودند تأسیس شد، که آن را Singidun می نامیدند و در قرن ۱ میلادی توسط رومیان فتح شد و به اسم Singidunum تغییر یافت. هنگامی که امپراتوری روم تقسیم شد، به امپراتوری شرقی- بیزانس تعلق گرفت. از نیمه دوم قرن ۴ میلادی به تناوب توسط گوتها، هونیها، سارماچانها، اوستروگوت ها، گپیدها، آواری ها و اسلاوها تخریب یا از آن گرفته شده است. به اسم بلگراد برای اولین بار توسط بلغارها ذکر شد، در سال ۸۷۶. او تازه در قرن ۱۳ وارد دولت قرون وسطی صربستان شد. مهم ترین نقطه عطف آن Kalemegdan است، قلعه با ابهت بر روی تپه بالاتر از اوشچه. برای امپراتوری روم (به عنوان قلعه مرزی)، امپراتوری بیزانس، استبداد صربستان، پادشاهی مجارستان، امپراتوری عثمانی و امپراتوری اتریش اهمیت استراتژیک داشت. در جنگ جهانی اول توسط آلمانی ها و اتریشی ها فتح شد. سپس به پایتخت پادشاهی جدید صرب ها، کروات ها و اسلوونی ها تبدیل شد که بعدها پادشاهی یوگسلاوی نامیده شد. پس از جنگ جهانی دوم پایتخت جمهوری فدرال سوسیالیستی یوگسلاوی (۱۹۴۳ تا ۱۹۹۱) و جمهوری فدرال یوگسلاوی (۱۹۹۲ تا ۲۰۰۳) بود. در بمب گذاری آلمان در ۶ آوریل به شدت آسیب دید. آوریل ۱۹۴۱ و سپس در بمب گذاری متحدین در سال ۱۹۴۴. به دلیل تخریب های متعدد و تأثیرات مختلف، معماری آن بسیار رنگارنگ است. در تراس قلعه کالمگدان، بالاتر از بندر رودخانه و خود اوشچه، مجسمه Pobednik نصب شد، کار مجسمه ساز Ivan Meštrović - یکی از نمادهای بلگراد. نماد مهم دیگر کوه (۵۱۱ متر) Avala - یکی از محبوب ترین استراحتگاه های بلگراد - بر روی آن یک برج تلویزیونی غول پیکر و بنای یادبودی برای قهرمان ناشناخته قرار دارد. در مرکز شهر Skadarlija - منطقه ای که به سبک Boho درست شده که در پایان قرن ۱۹ تبدیل به یک مکانی شده که در آنجا بازیگران، شاعران و نقاشان با هم ملاقات میکنند درست مثل Beogradanka - ساختمان اداری ساخته شده در سال ۱۹۷۴ و با ارتفاع ۱۰۱ متری که در بالای آن درست مانند برج Avala دیدگاهی است که پانورامای (منظره طبیعت و ساختمان) بلگراد و اطراف آن قابل مشاهده است. از سال ۲۰۱۵ تاکنون ساخت بخش جدیدی از شهر به نام بلگراد بر روی آب در ساحل ساوا که جزء بلگراد قدیم هست آغاز شد. بلگراد دارای آثار گرانبهائی از فرهنگ معنوی، کلیساهای، صومعه ها و الهه های عقیده های مختلف است. یکی از مهم ترین کلیساهای ارتدوکس، کلیسای Saborna است که در سال ۱۸۴۰ ساخته شد. کلیساهای Ružica و Sveta Petka، کلیسای Sveti Marko، Topčiderska و کلیسای Aleksandar Nevski و همچنین معبد یادبود Sveti sava ایستادگی می کنند. کنیسه بلگراد (یا Sukat Šalom) در مرکز شهر قرار دارد و در حال حاضر مکان فعالی است برای دعاها ی یهودیان که در سال ۱۹۲۹ نصب شد. مسجد Bajrakli در مرکز قدیمی شهر، در Dorčol واقع شده است. این بنا در حدود سال ۱۵۷۵ ساخته شد و تنها این مسجد باقی مانده است از ۲۰۰ مسجد ساخته شده در زمان حکومت عثمانی ها در بلگراد. همچنین تعدادی کلیسای کاتولیک رومی در پایتخت صربستان وجود دارد که از جمله می توان به کلیسای Sveti Antun Padovanski اشاره کرد. بلگراد زندگی فرهنگی بسیار غنی دارد و پر طرفدارترین رویدادها نمایشگاه ی بین المللی کتاب بلگراد، جشنواره فیلم FEST (بزرگترین جشنواره در کشور) و جشنواره آبجو بلگراد، Beer Fest (همزمان یک جشنواره موسیقی) هستند. BITEF (یکی از مهم ترین جشنواره های تئاتر در جهان)، BELEF (جشنواره ای که در واقع ترکیبی از چندین رویداد مختلف که در تابستان هستند)، جشنواره فیلم نویسنده، جشنواره مستند و فیلم کوتاه، جشنواره هنر گیتار، جشنواره موسیقی کلاسیک BEMUS و دیگر رویدادهای بسیار متنوع برگزار می شود.

Novi Sad دومین شهر بزرگ صربستان (۳۴۰,۰۰۰ نفر جمعیت) است و مرکز استان خودمختار Vojvodina است. این شهر در بخش جنوبی Panonska nizija در ساحل دانوب قرار دارد. ایجاد این شهر مربوط به ساخت قلعه Petrovaradinska در سال ۱۶۹۲ است که سلطنت هابسبورگ (اتریشی) شروع به ساخت آن کرد تا بتواند در برابر حملات دفاع کند. با ساخت این قلعه که در آن زمان «Dunavski Gibraltar» نامیده می شد، سکونتگاهی نیز شد برای اکثر سربازان، صنعتگران، تجارترگان. جمعیت بسیار متنوعی داشت، بنابراین مجارستانی ها، اسلاوها، آلمانی ها، سینهساری ها، یهودیان و دیگر مردمان ساکن این شهر شدند. گسترش و تنوع شهر به طور قابل توجهی تحت تأثیر مهاجرت صرب ها به رهبری Arsenije Černojević قرار گرفت. این مهاجرت بزرگ سال ۱۶۹۶ از بخش های جنوبی صربستان که در آن زمان تحت حکومت ترکیه بودند آمد و از ترس انتقام آن ها . با گذشت زمان، Novi Sad، به اداره ی اتریش و بعدها اداره ی آسترو-مجارستان، مرکز فرهنگی صربستان و بیداری ملی شد که برای او لقب «آتن صربستان» به ارمقان آورد. به غیر از قلعه Petrovaradinska، یکی از مکان های بسیار مهم Novi Sad میدان آزادی (Trg Slobode) است که در آن Gradska Kuća قرار دارد که یکی از زیباترین ساختمان های صربستان محسوب می شود، و همچنین کلیسای جامع کاتولیک رومی (Rimokatolička Katedrala) - که هر دو توسط پروژه های Đerd Molnar ساخته شده اند. همچنین کلیسای Saborna crkva Sveti Đorđe و Vladičanski dvor در این نزدیکی ها وجود دارند. یکی از مهم ترین ساختمان های تاریخی فرهنگی کنیسه است که تحت طرحی توسط معمار مجارستانی Lipot Baumhorn ساخته شده است. Novi Sad سرشار از موزه ها، گالری ها و رویدادهای فرهنگی از جمله جشنواره تئاتر Sterijino و جشنواره نویسندگان های فیلم جوانان Sinema City است. از سال ۲۰۰۰ در قلعه Petrovaradinska یکی از بزرگترین جشنواره های موسیقی در جهان - Exit بر قرار است که بزرگترین ستاره های موسیقی جهان را در بر می گیرد.

Niš سومین شهر بزرگ صربستان (۲۶۰,۰۰۰ نفر جمعیت) است و مرکز اداری بخش جنوبی آن است. این شهر یکی از قدیمی ترین شهرهای بالکان است. در تاریخ طولانی خود بارها تخریب و سوزانده شده است. رومیان آن را در قرن ۱ پیش از میلاد فتح کردند و آن را Naissus نامیده اند. در آن دو امپراتور روم به نام های Konstantin بزرگ و Konstancije سوم به دنیا آمده اند. این شهر در هجوم های بربرها در اواسط قرن ۶ میلادی ویران شد. سپس توسط آواری ها و اسلاوها فتح می شود. بیزانس، بلغارها و صرب ها به تناوب برای حکومت بر شهر می جنگیدند. در دولت قرون وسطی صربستان، تا زمان سقوط صربستان تحت حکومت ترکیه در اواسط قرن ۱۵ بود. صرب ها تازه در نیمه دوم قرن نوزدهم آن را از ترک ها بازیابی کردند. یکی از مکان های مهم Niš پارک باستان شناسی Medijana است که به قرن ۴ میلادی برمی گردد و حاوی بقایای اقامتگاه رومی Konstantin بزرگ است. سپس برج Čele و بنای مجسمه ی یادبود در Čegra، محلی که سال ۱۸۰۹ در جریان شورش اول صربستان، نبرد Čagarska رخ داد. تعداد زیادی از سربازان صرب و تعداد زیادی از ترک ها را کشته شده اند و برج Čele برای انتقام از مردم صربستان به خاطر قربانیانشان در این درگیری توسط ترک ها ساخته شد و آن ها ۹۵۲ مجسمه سربازان صرب مرده را در آن کاشتند. قلعه Niš در مرکز این شهر قرار دارد و یکی از مشهورترین قلعه های ترکیه است. Kazandžisko sokašce تنها بخش حفظ شده ی بازار شهر قدیمی هست. در Niš تعداد زیادی از بناهای تاریخی فرهنگ معنوی و محل عبادت وجود دارد. ساختمان اصلی مذهبی ارتدوکس در Niš معبدجماعت (Saborni Hram) اختصاص داده شده به تثلیث مقدس است؛ ساخته شده در قرن 19 و در بخش مرکزی این شهر واقع شده است. کلیسای Sveti Pantelej چندین بار تخریب شده است و یکی از قدیمی ترین ساختمان های مذهبی صربستان است. کلیسای اصلی به قرن ۱۲ میلادی برمی گردد و نمای امروزی را در سال ۱۸۷۸ به خود گرفت. مسجد Islam - Agina، در مرکز Niš، تنها محل عبادت است که جامعه اسلامی امروز در این شهر از آن استفاده می کند. در کنار آن مسجد Bali Beg در قلعه Niš وجود دارد که به گالری تبدیل شد و همچنین مسجد Hasan Beg که در بمب گذاری سال ۱۹۴۴ آسیب دید. کنیسه نیش Niška Sinagoga در سال ۱۹۲۵ ساخته شد در محل کنیسه ی قدیمی که در سال ۱۸۷۹ در آتش سوزی سوزانده شد. افراد با ایمان تا زمان جنگ جهانی دوم از آن استفاده می کردند که Niš محل زندگی حدود ۴۰۰ یهودی بود که بیشتر آن ها در هولوکاست جان خود را از دست دادند. امروزه این ملک به عنوان فضای گالری استفاده میشود . Niš زندگی فرهنگی غنی دارد. میزبان برخی جشنواره های بسیار مهم مانند برخوردهای فیلم و جشنواره جاز Nišville است.

Kragujevac شهری با جمعیتی در حدود ۱۷۹,۰۰۰ نفر است و در قلب Šumadija واقع شده است - زمانی منطقه ای جنگلی از مرکز صربستان بود. نام او برای اولین بار در سال ۱۴۷۶ ذکر شده در نوشته های ترکیه ای. از قرن ۱۵ تا ۱۹ بارها توسط ترک ها و اتریشی ها فتح شد. در سال ۱۸۱۵ در جریان قیام دوم صربستان از دست ترک ها آزاد شد و از سال ۱۸۱۸ تا ۱۸۴۱ پایتخت اصالت صربستان بود. در آن زمان یک مجموعه درباری ساخته شد که شامل عمارت شاهزادگان، عمارت پرنسس Ljubica و عمارت Amidž بود - تنها بخش حفظ شده این مجموعه و در حال حاضر بنای یادبودی با اهمیت فرهنگی است. در Kragujevac سال ۱۸۳۳ اولین مدرسه Gimnazija تأسیس شد و در اواسط قرن ۱۹ یک کارخانه نظامی در آنجا شروع به کار کرد. اولین توپ ها در آن در سال ۱۸۵۳ ساخته شدند. در کنار کارخانه اسلحه سازی، امروز کارخانه خودرو سازی در Kragujevac وجود دارد. یکی از مشخصه های Kragujevac پارک یادبود Spomen Park Kragujevački oktobar است که به یاد قتل عام هولناکی که در اکتبر ۱۹۴۱ توسط اشغالگران آلمانی انجام شد ساخته شده است، آنها حدود ۲۸۰۰ نفر از جمله دانشجویان را به تلافی حملات پارتیزانی به آلمانی ها کشته اند. Kragujevac همچنین محل برگزاری جشنواره بزرگ موسیقی Arsenal Fest است که صدای راک را پرورش میدهد.

Subotica شمالی ترین شهر صربستان است که در مرز با مجارستان قرار دارد و با جمعیتی در حدود ۱۴۱,۰۰۰ نفر، دومین شهر بزرگ در استان خودمختار Vojvodina است. برای اولین بار در سال ۱۳۹۱ ذکر شده است با نام مجارستانی Zabatka. برای چندین سال در قرن ۱۶ پایتخت دولت شورشی کوتاه مدت صربستان به فرماندهی Jovan Nenad، امپراتور خودخوانده صربستان با خاستگاه ناشناخته بود. ترک ها از سال ۱۵۴۲ تا ۱۶۸۶ بر آن حکومت کردند، هنگامی که تحت حکومت اتریشی ها، به نام سلطنت هابسبورگ قرار گرفت. در قرن ۱۸ میلادی اتریشی ها دو بار نام او را تغییر دادند، به Sankta Marija و سپس به Marija Terezopolis تغییر نام داد. نام قدیمی Subotica در قرن ۱۹ به او بازگردانده شد. در شهر مدرن اروپای مرکزی Subotica در پایان قرن ۱۹ و اوایل قرن بیستم در آن زمان رونق صنعتی، ساختمانی و فرهنگی را تجربه کرد. در این شهر Bela Lugoši بازیگر مجارستانی از رومانی همسایه کار تئاتری خود را آغاز کرد که به عنوان یک مهاجر در آمریکا مشهور میشود با نقش خون آشام در فیلم Drakula سال ۱۹۳۱. در نزدیکی Subotica دریاچه Palić است که جشنواره ی اروپایی فیلم Palić در آن برگزار می شود. در مرکز شهر یک ساختمان باشکوه به نام Gradska Kuća است که در مقابل آن میدانی با آبشار قرار دارد. در نزدیکی نیز یک کلیسای باشکوه به نام کلیسای Sveta Tereza Avilska است که در پایان قرن ۱۸ به سبک باروک ساخته شد. روی بقایای یک قلعه قرون وسطی کلیسای Franjevačka ساخته شده است که به Sveti Mihovil اختصاص داده شده. همچنین در Subotica مسجد Muhadžir واقع شده است که اولین تأسیسات اسلامی است که در دو قرن اخیر در این منطقه ساخته شده است. جامعه یهودی در Subotica به کنیسه ای زیبا می بالد. این بنا در ابتدای قرن بیستم ساخته شد، زمانی که دومین مقام را برای بزرگی در جهان داشت.

Vranje شهری در جنوب صربستان (حدود ۸۳,۰۰۰ نفر جمعیت) است که از قرن ۱۳ میلادی به این شهر اشاره شده است. این شهری است که Bora Stanković نویسنده رمان های معروف Nečista Krv و Gazda Mladen در آن به دنیا آمده است. این شهر در مرز شرق و غرب، شمال و جنوب قرار دارد و موفق به حفظ روح خاص زمان های آشفته گذشته شده است. Vranje بخشی از ایالت صربستان قرون وسطی بود تا سال ۱۴۵۵ هنگامی که توسط ترک هایی که به آنجا آمدند فتح شد تا سال ۱۸۷۸، به همین دلیل است که بسیاری از مناظر Vranje، معماری و گاسترونومی روح شرقی به خود گرفته است. یکی از مکان های مهم Vranje پل Beli most یا most Ljubavi است که با افسانه عشق تاسف بار عایشه از ترکیه و چوپان صربستانی Stojan همراه است. مادر عایشه به یاد عشق شان آن پل را ساخت. اهمیت تاریخی فرهنگی بزرگ زادگاه Bora Stanković و همچنین قلعه بیژانس Markovo Kale دارد که در زمان امپراتور Justinian اول (۵۲۷-۵۶۵) وجود داشت.

۴. آداب و رسوم و اعتقادات

ریشه آداب و رسوم صربستان از منابع متعددی سرچشمه می گیرد. اسلاوهای قدیم که قبایل جنوبی آن ها از قرن ۷ شروع به مهاجرت به بالکان کردند، به خدایان زیادی اعتقاد داشتند که با آیین ها و خرافات جادویی خود همراه بود. هنگام برخورد با دین مسیحی ارتدوکس، که صرب ها در اوایل قرون وسطی آن را پذیرفتند، بخش خوبی از آن سنت اسلاوی قدیم حفظ شد و در حال حاضر در سنت مسیحی گنجانیده شده است.

به عنوان مثال در صربستان Slava جشن گرفته می شود در اصل قدیس را جشن میگیرند اما این رسم ارتباط نزدیکی با فرهنگ باستانی اجداد دارد. قدیسان افرادی هستند که زندگی خود را به گونه ای رهبری می کردند که کلیسا آن ها را قدیس اعلام کرد. او همچنین قدیس حامی خانه و تمام خانواده است و در روز Slava، کارمندان در صربستان حق یک روز مرخصی دارند. در آن روز میزبان تعدادی مهمان دریافت می کند؛ به افتخار قدیس خانه، شمع تزئین شده روشن می شود که یک مکان مرکزی را بر روی میز جشن

اشغال می کند. یک جشن یا همان- نان، که نماد عملکرد قربانی به قدیس خانه را دارد. به مهمان ها آب و شیرینی می دهند. گاهی هم به رسم قدیم با نمک و نان از مهمانان پزیرایی می شود.

مربوط به فرهنگ اجدادی، علاوه بر محبوب ترین تعطیلات (کریسمس و Slava)، برخی آداب و رسوم کلیدی صربستان وجود دارند مانند پدرخوانده و مهمان نوازی، و برخی از مهم ترین ادای احترام: عروسی و تشییع جنازه.

به عنوان مثال یکی از آداب و رسومی که به درازا کشید، صرفاً به عنوان یک فرم شوخی، خرید عروس بود. در یک عروسی معمولی صربستان، داماد به خانه عروس می آید تا به طور نمادین او را از بستگان «خرید» کند. خرید عروس تا سال ۱۸۴۶ واقعی بود، حتی بسیار گران قیمت بود و سپس شاهزاده Aleksandar Karađorđević آن را به عنوان «عرفی بر خلاف ابرو انسان» لغو کرد.

بسیاری از آداب و رسوم صربستان مانند پاره کردن پیراهن مردی که تازه پدر شده، دادن پول به یک نوزاد در اولین دیدار شان، کشیدن گوش کودک برای تولد (برای بزرگ شدن)، ریختن آب پشت سر دانش آموزان هنگام رفتن برای شرکت در امتحان، مرتبط است با سلامت و تندرستی خانواده و مورد توجه زیادی از سوی خارجی ها قرار گرفته است.

سازهای سنتی صربستان اغلب در مراسم و در مناسبت های خاص مورد استفاده قرار می گیرند. صربستان شاید قابل تشخیص ترین در جهان توسط ترومپت خود باشد که تازه در قرن ۱۹ به اینجا رسید اما بدون آن عروسی یا شادی وجود ندارد. ترومپت در مردم به حدی محبوب شده است که هم اکنون یک جشنواره بین المللی در Guča دارد که هر سال صدها هزار بازدیدکننده را به خود جذب می کند. برای جشن های افراد بی بند و باری که روز و شب مستند و جشن میگیرند، tamburica، یک ساز محبوب در Vojvodina، که با آن آهنگ های به اصطلاح قدیمی شهر خوانده میشود. فلوت چوبی بخش مهمی از سنت موسیقایی صربستان و مقدونیه شمالی است که در موسیقی اتنو مورد استفاده قرار می گیرد و اغلب با آن Kolo (رقص مخصوص صربستان و بالکان) می رقصند. پس از همه، Gusle ساز تک سیم و ساده وجود دارد که با آن آهنگ های حماسی فولکلور نواخته می شوند. Gusle بخش بزرگی از تاریخ صربستان-مونته نگرو را می سازد زیرا ترانه های حماسی فولکلور مرتبط است با آن ها و Guslari، افرادی که با این ساز می خوانند - به شیوه ای بسیار خاص.

در صربستان، سال نو مانند سایر نقاط جهان جشن گرفته می شود - در شب بین ۳۱ دسامبر تا ۱ ژانویه اما به دلیل ویژگی تقویم کلیسا، کریسمس در ۲۵ دسامبر جشن گرفته نمی شود بلکه ۷ ژانویه. در صربستان،

هر چند به طور غیررسمی، "سال نو صربستان" نیز جشن گرفته می شود، در شب بین ۱۳ تا ۱۴ ژانویه - که همچنین از پیامدهای تقویم کلیسا هست.

در مناطق روستایی صربستان، هنوز خرافاتی وجود دارند که به اعتقادات مشرکین بر میگردد. به جادو اعتقاد دارند و بزرگان ترس آنها جادوی Vlaške magije است که به شرق صربستان متصل می شود. باور داشتند ، و در بعضی مناطق هنوز هم باور دارند، به وجود موجودات فراطبیعی: خون آشام ها، Drekauci، گرگینه ها، Aveti، Čume، Babaroga، مادران جنگلی، Rusalka، More، Anateme، فرشتگان کور، Zduhače، Todorce، Ale، Bauk، Bede، Sudaje، Jaude، karakondzule، پری ها، Psoglave، todorce

معروف ترین این موجودات خون آشام (Vampir) است - یک مرده ی زنده شده با دندان های بلند که شب ها به خانه ها می رود و خون مردم را می نوشد. فرهنگ مردمی صربستان از خون آشام ها به خوبی نشان داده شده در فیلم ترسناک Leptirica از (1973) Đorđe Kadijević : یک خون آشام را روح ظالم کنترل می کند ، بنابراین در هنگام کشتن خون آشام ها باید مطمئن شد که پروانه از دهانش فرار نکند، چرا که روح در آن پروانه ادم دیگری را در اختیار خواهد گرفت. مشهورترین خون آشام صربستان که در فیلم Kadijević نشان داده شده و از فرهنگ عامه شناخته می شود، Sava Savanović، کشاورزی است که در آسیابی در روستای Zarožje در نزدیکی شهر کوچک Bajina Bašta در غرب صربستان زندگی می کرد. با این حال، قدیمی ترین خون آشام Petar Blagojević خاص (در سال ۱۷۲۵ درگذشت)، کشاورز روستای Kišiljeva است که گمان می رفت از قبر خود برخاسته و ۹ نفر را کشته است. این پرونده توسط مقامات اتریشی ثبت شد که در آن زمان برای مدت کوتاهی بر مرکز صربستان حکومت می کردند ، شاهد نابودی یک «خون آشام» در قبر، در اصل چاقو زدن جسد Blagojević با یک چوب بودند. در اصل Vampir یک کلمه ی بین المللی صربی است.

۵. چهره های معروف در علم، فرهنگ و ورزش

۵.۱. دانشمندان

اگرچه صربستان کشور کوچکیست با افتخار از دانشمندان خود یاد می کند که نه تنها او بلکه تمام جهان را مدیون خود کرده اند. مهم ترین آن ها Mihajlo Pupin، Milutin Milanković و Nikola Tesla هستند.

Mihajlo Pupin (1854,1934) یک دانشمند صربی - آمریکایی بود که در آمریکا زندگی و کار می کرد. او در روستای Idvor در نزدیکی Kovačice در Banat به دنیا آمد و تحصیلات خود را آغاز کرد و در Pančevo ادامه به تحصیل داد و در آنجا با اسرار انرژی الکتریکی آشنا شد و سپس در Prag و از آنجا به زادگاهش بازگشت. پس از مرگ ناگهانی پدرش تصمیم به ترک تحصیل در Prag گرفت و به دلیل مشکلات مالی به آمریکا مهاجرت کرد. در آمریکا تا پنج سال آینده کار فیزیکی انجام داد و در کنارش انگلیسی یاد گرفت. او موفق شد امتحان ورودی را پاس شود و دانشگاه کلمبیا در نیویورک را ثبت نام کند. پس از اتمام دوره، او به اروپا بازگشت؛ او به تحصیل در کمبریج و سپس در برلین ادامه داد و در آنجا دکترای خود را دریافت کرد. او بیشتر به خاطر پتنت هایی در زمینه تلفن های دور، تلگراف ها و شبکه های رادیویی از جمله Pupinove Kalemome که به نام او شناخته می شود. او در طول زندگی خود ده ها مقاله علمی منتشر کرد. او به خاطر اتنوگرافی From Immigrant to Inventor برنده جایزه پولیتزر شد.

از درخشان ترین ذهن ها در بشریت **نیکولا تسلا** (۱۸۵۶ تا ۱۹۴۳) است. این دانشمند صربستانی-آمریکایی، فیزیکدان، مهندس برق و مخترع در زمینه های برق، میدان های مغناطیسی و مهندسی مکانیک تحقیق کرده است. او در در قلمرو سمیلیان کرواسی کنونی به دنیا آمد. پدر تسلا یک کشیش و شاعر ارتدوکس بود، او کتابخانه بزرگی داشت که خود نیکولا دوران کودکی خود را صرف خواندن و یادگیری زبان های خارجی می کرد. او به زبان های صربی، انگلیسی، آلمانی، ایتالیایی، چکی، مجارستانی، لاتین، فرانسوی و اسلواکی صحبت می کرد. مادر او زنی بسیار خلاق بود و با اختراعاتش می خواست زندگی در روستا را بهبود بخشد. تصور می شود میل و علاقه به تحقیق کردن را از مادرش به ارث برده است. او کلاس اول را در زادگاهش، به پایان رساند. سپس در مدرسه پلی تکنیک در Karlovac و سالن ورزشی در Gospić بقیه دبستان در و بعدها دانشکده در پراگ ثبت نام کرد. او از تحصیل انصراف داد و ابتدا در بوداپست، سپس ، Grac پاریس شروع به کار کرد و از آنجا به آمریکا رفت تا سیستمی از جریان های متناوب را توسعه دهد که موفق شد که مشهورترین اختراع او در بشریت است. از دیگر اختراعات معروف می توان به یک سیستم پلی فسفات، یک میدان مغناطیسی تورک، یک موتور ناهمزمان، یک موتور سنکرون و یک ترانسفورماتور تسلا اشاره کرد. همچنین مسئول ایجاد اولین نیروگاه آبی جهان است - نیروگاهی که در آبشار نیاگارا در آمریکا قرار دارد. به نام تسلا، یک واحد اندازه گیری برای چگالی شار مغناطیسی یا قدرت میدان مغناطیسی اختصاص داده شد. صورت او روی یک صد دیناری است

(۱۸۷۹-۱۹۵۸) **Milutin Milanković** در Dalje در قلمرو کرواسی کنونی به دنیا آمد. او ریاضی دان، ستاره شناس، اقلیم شناس، ژئوفیزیکدان، مهندس عمران، دانشجوی دکترای علوم فنی و استاد دانشگاه بود. او دبیرستان را در Osijek، شهری در خاک کرواسی کنونی فارغ التحصیل کرد. در ۱۷ سالگی در یک دانشکده مهندسی عمران در دانشگاه فناوری وین ثبت نام کرد و تنها در ۲۵ سالگی از پایان نامه دکترای خود دفاع کرد. او در سال ۱۹۰۹ به صربستان آمد. او استادی ریاضیات کاربردی دانشگاه بلگراد را پذیرفت. آن موقع بود که شروع به علاقه به اقلیم شناسی و اسرار عصر یخبندان کرد و شروع به مطالعه ی ایده تأثیر احتمالی عوامل اتموسفر بر تغییرات آب و هوایی کرد. او مقالات علمی متعددی منتشر کرد ،عضو منظم آکادمی هنر و علوم صربستان بود. صورت Milutin Milanković بر روی پول ۲۰۰۰ دیناری قرار دارد.

۵.۲. نویسندگان و شاعران

شاید مشهورترین نمونه یک نویسنده ی قرون وسطایی صربستانی، Despot Stefan Lazarević (حکومت ۱۳۸۹ تا ۱۴۲۷) باشد که حاکم و هنرمند روشنفکری بود و مشهورترین اثر شاعرانه اش Slovo ljubve است. از این دوره شعر monahinja Jefimija می اید، قدردانی knez Lazar است که یکی از مهم ترین دستاوردهای ادبیات قرون وسطی صربستان است.

ادبیات قرن جدید صربستان (قرن هجدهم) توسط مربی بزرگ صربستانی Dositej Obradović تصور می شد که به دور اروپا سفر می کرد و ایده های روشنگری و عقل گرایی دریافت می کرد. این ایده ها بود که پس از رهایی از دست ترک ها به حزب حاکم در ادبیات صربستان تبدیل شد و در جریان شورش های بزرگ صربستان در آغاز قرن ۱۹، نثر خاطرات Prote Mateje Nenadović (خاطرات) قابل توجه بود.

در زمان اصلیت و پادشاهی صربستان (۱۸۱۷-۱۹۱۸) بزرگترین نام های ادبی Milovan Glišić (روایت های Brazda و Glava Šećera)، Lazar Lazarević (داستان کوتاه I Prvi put sam ocem na jutrenje)، Borislav Bora Stanković (رمان I Nečista Krv)، Petar Kočić (رمان Jazavac pred sudom)، Janko Veselinović، (رمان Hajduk Stanko و Radoje Domanović) (روایت قدیمی Kraljević Marko drugi put među Razmišljanja jednog običnog srpskog vola، Vodja و Srblima). شهرت عظیمی که نمایشنامه نویس-کمدین ها به دست آورده اند Jovan Sterija Popović (Pokondirena tikva و Tvrdica)، Branislav Nušić و (Sumnjivo lice و Narodni poslanik) و Stevan Luča، Sremac (Pop Ćira i Pop Spira و Ivkova slava). در این مدت، حماسه های معروف او ،

Sremac (Pop Ćira i Pop Spira I و Ivkova slava). در این مدت، حماسه های معروف او ، Luča و Mikrokozma و Gorski Vjenac و Lažni car Ščepan Mali توسط اسقف مونته نگرو Petar دوم Petrović Njegoš نوشته شده بود، و شاعران بزرگ Jovan Jovanović Zmaj، Jovan Dučić، Aleksa Šantić، Vladislav Petrović Dis، Sima Pandurović، Milan Rakić در طول جنگ جهانی اول، Milutin Bojić شاعر جنگ به شهرت رسید و در جبهه (۱۹۱۷) جان خود را از دست داد.

در عصر پادشاهی صرب ها، کروات ها و اسلوونی ها که پادشاهی یوگسلاوی بود (۱۹۱۸ تا ۱۹۴۱)، نویسندگان بزرگ - علاوه بر Branislav Nušić کهنه کار (درام، Gospođa ministarka، Ožalošćena porodica، Gazda Mladen) - Miloš (رمان) Bora Stanković و (همچنین Autobiografija) Doktor i Pokojnik (رمان Seobe) و (رمان Crnjanski Rastko Petrović) (رمان های Burleska gospodina Peruna boga groma و Dan šesti و putopis Afrika) و شاعران بزرگ Isidora Sekulić و Momčilo Nastasijević بودند.

نام های بزرگ ادبی در صربستان در دوران یوگسلاوی سوسیالیستی (۱۹۴۵-۱۹۹۱) عبارت بودند از: Ivo Andrić (رمان Na Drini ćuprija)، که با جایزه نوبل ادبیات را کسب کرد، رمان های Prokleta avlija و، Godine koje su pojeli skakavci، Zlatno runo (رمان های Borislav Pekić (Travnička hronika و Besnilo، و I(Kako upokojiti vampira و Hodočašće Arsenova Njegovana، Vreme Čuda، و Selimović (رمان های Tvrdava و Derviš i smrt) Milorad Pavić I (رمان Hazarski rečnik)، I Branko Ćopić (رمان های Orlovi rano lete و Bašta sljzove boje)، Dobrica Ćosić (رمان های Koreni)، Danilo Kiš، (I، Deobe، Vreme smrti)، (I Davidovića و Klopka za Borislava و Rani jadi (رمان های Mihailo Lalić، (I Čizmaši و Kad su cvetale tikve (رمان Lelejska Upotreba (رمان Aleksandar Tišma، (I Ljudi sa četiri prsta)، (Miodrag Bulatović، (I Gora (Ičoveka، (I Slobodan Selenić (رمان I Očevi I oci)، (Momo Kapor (رمان های Beleške jedne Ane و Svetislav Basara، (I Una مکان برجسته متعلق به نمایشنامه نویس I Dušan Kovačević (Radovan treći و Maratonci trče po časni krug و Sveti Georgije ubiva aždahu، Balkanski špijun (که از روی کمدی ها و فیلمنامه های آن برخی از پر تماشاترین فیلم های سینمای صربستان ساخته شده است: Ko to tamo peva، Sabirni centar، Podzemlje، Balkanski špijun، Maratonci trče po časni krug، زمان عبارتند از، Desanka Maksimović، Mira Alečković، Ljubomir Simović، Ivan V Lalić، Matija Bećković i aforističar و Duško Radović. شاعر صربستانی متولد بلگراد، Čarls Simić، زمانی که در آمریکا پناهجو بود با نوشتن شعر به زبان انگلیسی برنده جایزه پولیتزر ادبیات شد.

پس از جدایی یوگسلاوی سوسیالیست، نویسندگانی چون David Albahari (رمان Mamac و I Mrak)، Svetlana Velmar -Janković (رمان Logum و Bezdno)، Vladimir Arsenijević (U potpalublju I Zoran Živković (رمان موزاییک Četvrti čovek و Biblioteka که برای ان جایزه جهانی گرفته است برای فانتاستیک) Goran Petrović (رمان های Opsada crkve Svetog spasa و Sitničarica)، (Dejan Stanković: امروزه در ادبیات این نویسندگان بر صحنه هستند: (رمان Top je bio) Vladimir Kecmanović و (Neonski bluz و Konstantinovo raskršće)، (Veliki rat I) Aleksandar Gatalica I (vero)، (Islednik و Ruski prozor I) Dragan Velikić و (Kandže I) Marko Vidojković و (Srđan Valjarević و (Pištalo I) (Tesla: Portret među maskama) و (roman komo Beograđanke I) Igor Marojević مجموعه داستانی)

۵.۳. آهنگسازان

۱۸۵۶-۱۹۱۴ **Stevan Stojanović Mokranjac** یکی از مهم ترین آهنگسازان صربستان است. او روح ملی صربستان را به موسیقی هنری آورده است. مشهورترین آثار او: Rukoveti, Kozar, Liturgija, Opelo, Statije و غیره هستند. او سال ۱۸۹۹ اولین مدرسه موسیقی دائمی را در بلگراد تأسیس کرد. صورتش روی پول ۵۰ دیناری است.

۱۹۴۶-۲۰۲۱ **Zoran Semjanović** آهنگساز موسیقی فیلم و تئاتر و استاد دانشکده هنرهای دراماتیک در دانشگاه بلگراد بود. او کار خود را به عنوان نوازنده کیبورد برای گروه راک Elipsa و Siluete آغاز کرد. پس از اینکه Elipsa از هم پاشید، به کار آهنگسازی پرداخت. او برای خوانندگان محبوب ترانه می نوشت و از سال ۱۹۷۳ شروع به آهنگسازی برای فیلم و تئاتر کرد. موسیقی او زینت فیلم های بزرگ یوگسلاوی مانند Specijalno vaspitanje و Naciolana klasa و Petrijin venac و Maratonci trče počasni krug و Variola Vera و Balkan ekspres و Sečaš li se Doli Bel و Već viđeno و Otac na službenom putu و Bal na vodi.

۱۹۶۷-۲۰۲۰ **Isidora Žebeljan** آهنگساز برجسته صربستانی و عضو منظم SANU بود. او در دانشکده هنرهای موسیقی بلگراد تحصیل کرد، جایی که از سال ۲۰۰۲ به عنوان معلم تمام وقت کار می کرد. او برای بیش از ۳۰ نمایش تئاتری آهنگسازی کرد و به خاطر کارش در زمینه موسیقی تئاتر برنده جوایز متعدد شد. او همچنین به آهنگسازی موسیقی فیلم پرداخت و با کارگران برجسته فیلم همکاری کرد. او به عنوان پیانیست و رهبر ارکستر که آهنگ های خودش و همچنین موسیقی دیگر آهنگسازان را به طور فعال اجرا می کرد. او در طول زندگی خود جوایز متعددی دریافت کرده است.

۵.۴. بازیگران و بازیگران زن

از صربستان، به ویژه در زمان یوگسلاوی سوسیالیستی، تعداد زیادی از بازیگران و بازیگران زن با کیفیت بالا در فیلم و تئاتر ظاهر شدند. قدیمی ترین افسانه های تئاتر صربستان (۱۸۸۷-۱۹۴۷) و Žanka Stokić و I Miliivoje Živanović (۱۹۰۰-۱۹۷۶) بودند که در زمان پادشاهی صربستان و پادشاهی یوگسلاوی حرفه ای شروع به کار کردند. در ادامه گزیده ای از ۵۰ بازیگر و بازیگر زن بزرگ صربستانی است که در طول یوگسلاوی و بعدها در فیلم، تلویزیون و تئاتر کار حرفه ای خود را شروع کردند.

بازیگران بزرگ صربستان:

۱۹۲۱-۲۰۱۰ **Rade Marković** بازیگر تئاتر و فیلم، استاد بازیگری و پدر کارگردان Goran Marković از ازدواج با بازیگر بزرگ Olivera Marković است. او در داستان Čudotvorni mač (1950) به شهرت رسید. او نقش های مهمی داشت در فیلم های Valter brani Sarajevo (۱۹۷۲) و Nacionalna klasa (۱۹۷۸) و Variola Vera (۱۹۸۲) و Sabirni centar (۱۹۸۹).

۱۹۲۳-۱۹۹۵ **Mija Aleksić** بازیگر درام است که در هر دو دهه ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ در کمدی ها به شهرت رسید. به لطف سریال تلویزیونی Servisna stanica و Ogledalo gradjanina pokornog، او یکی از مشهورترین سرگرم کننده های یوگسلاوی بود. او در سال های پیری خود به نقش بزرگی در فیلم کمدی Maratonci trče počasni krug در (۱۹۸۲) دست یافت.

۱۹۲۴-۲۰۰۳ **Miodrag Petrović Čkalja** کمدین بزرگ یوگسلاوی سابق است. او با نقش هایی در مجموعه تلویزیونی Servis stanica (۱۹۵۹) و Dežurna ulica (۱۹۶۷) و Ljubav na seoski način (۱۹۷۰) و (۱۹۷۲-۱۹۷۳) و Kamiondžije opet voze و Vruć vetar (۱۹۸۰) و Kamiondžije (۱۹۲۶-۱۹۸۸) یکی از شناخته شده ترین چهره های سینمای یوگسلاوی است. او در مجموعه تلویزیونی (۱۹۷۴) Otpisani، (۱۹۷۲-۱۹۷۳) Kamiondžije و (۱۹۷۶) Povratak otpisanih به شهرت رسید. او در بسیاری از فیلم های معروف یوگسلاوی بازی کرد و احتمالاً قابل توجه ترین آن ها در دستاوردهای (۱۹۸۰) I Maratonci trče počasni krug و Ko to tamo peva (۱۹۸۲) بود.

(۱۹۲۹-۲۰۰۵) **Ljuba Tadić** یکی از مورد احترام ترین بازیگران تئاتر در یوگسلاوی بود. تقریباً هیچ تئاتری وجود نداشت که در آن بازی نکرد. او مشهورترین نقش سینمایی خود را در راهپیمایی زمان جنگ در *Marš na Drinu* (۱۹۶۴) به دست آورد.

(۱۹۲۹-۲۰۱۴) **Bora Todorović** به خاطر نقش هایش به عنوان افراد کوچکی که «مدیریت» می کنند شناخته شده است. او مشهورترین نقش های خود را در فیلم هایی به دست آورد: *Maratonci trče* (۱۹۸۲) و *počasni krug* (۱۹۸۳) و *Balkan ekspres* (۱۹۸۴) و *Balkanski Špijun* (۱۹۸۴) و *Dom za vešanje* (۱۹۸۸) و *Podzemlje* (۱۹۹۵). خواهر او بازیگر بزرگ *Mira Stupica* بازیگر بزرگ است و پسرش *Srđan Todorović* بازیگر سرشناس است.

(۱۹۳۳-۱۹۸۵) **Zoran Radmilović** ممکن است دوست داشتنی ترین بازیگر فیلم و تئاتر یوگسلاوی باشد. او در کمدی های تئاتری-خنده دار *Kralj Ibi* و *Radovan Treći* به شهرت رسید که یوگسلاوی آن ها را بر روی دوربین فیلمبرداری کردند تا آن ها را روی ویدئوکاست ها داشته باشند. در فیلم *پرینده ی کمدی* (۱۹۸۲) *Maratonci trče počasni krug*، او نقش دزد قبر *Bili Piton* را بازی کرد. او همچنین در مجموعه تلویزیونی *Priče iz radionice* (۱۹۸۱ تا ۱۹۸۲) ستاره بزرگی بود.

(۱۹۳۳-۲۰۱۶) **Velimir Bata Živojinović** در بیش از ۳۴۰ فیلم و مجموعه تلویزیونی بازی کرد. اگرچه او نقش های متفاوتی داشت و در فیلم های به اصطلاح موج سیاه ظاهر شد، اما از او به عنوان پادشاه فیلم های پارتیزانی یاد می شد که مشهورترین نقش ها در فیلم های *Bitka na Neretvi* (۱۹۶۹) و *Valter* (۱۹۷۲) *brani Sarajevo* بود. دومی او را به یک ستاره بزرگ در چین تبدیل کرد، جایی که *Valter* خیلی مشهور بود. تماشاگران همچنین او را برای فیلم های *U raljama života* (۱۹۸۴)، *Halo taksi* (۱۹۸۳) و *Lepa sela lepo gore* (۱۹۳۳-۱۹۹۳) **Dragomir Bojanić** بازیگری با نام مستعار *Gidra* با بازی در فیلم های جنایتی ایتالیایی و وسترن های اسپاگتی با نام مستعار آنتونی گیدرا. او به خاطر ایفای نقش *Žika Pavlović* جشن گرفته شد، در سریال ۱۰ قسمتی فیلم کمدی (۱۹۷۷-۱۹۹۲) *Lude godine i Žikina dinastija*.

(۱۹۳۴-۲۰۰۲) **Danilo Bata Stojković** بازیگر تئاتر و فیلم بود که با نقش های افراد کوچک در تضاد با سیستم به شهرت رسید، بلکه شخصیت های توهمی و استبدادی و مریض روانی، را بازی کرده است. او به مشهورترین نقش ها در فیلم های: *Blakanski špijun* (۱۹۸۴) و *Varljivo leto 68* (۱۹۸۲) و *Maratonci trče počasni krug* (۱۹۸۳) و *Kako sam sistematski uništen od idiota* (۱۹۸۲) و *Ko to tamo peva* دست یافت.

(۱۹۳۴-۱۹۹۳) **Taško Načić** استاد نقش های شخصیتی بود، اما به بهترین وجه از او به عنوان *Pera Mitić*، یک قاتل گلفروش-زنجیره ای با مجتمع ادیب در کمدی ترسناک (۱۹۸۴) *Davitelj protiv davitelja* یاد می شود که با *Zoran Radmilović* در نمایش محبوب *Kralj Ibi* و *Radovan treći* بازی می کند.

(۱۹۳۴-۲۰۱۴) **Nikola Simić** بازیگر تئاتر و فیلم بود که از همه مهم تر استاد کمدی بود. اگرچه او در تعدادی از فیلم های دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ بازی کرد، اما در کمدی های *Laf u sru* (۱۹۸۱) و *Tesna koža* (۱۹۸۲) و کمدی ترسناک (۱۹۸۴) *Davitelj protiv davitelja* به شهرت واقعی رسید. *Simić* در مجموعه تلویزیونی محبوب (۱۹۹۳-۱۹۹۶) *Srećni ljudi* و (۱۹۹۸) *Porodično blago* تا ۲۰۰۲ بازی کرد. او صدای رسمی یوگسلاوی برای *Duško Dugouško* بود.

(۱۹۳۶-۲۰۱۷) **Ljubiša Samardžić** بازیگری است که در روز های قدیم کارگردان فیلم شد. بیشتر به خاطر ایفای نقش *Šurda* در مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۰) *Vruć vetar* شناخته می شود. او در فیلم های (۱۹۶۷) *Jutro* و (۱۹۶۹) *Bitka na Neretvi* و (۱۹۷۹) *Partizanska eskadrila* و (۱۹۸۰) *Rad na određeno vreme* و ۱۹۹۲ *Policajac sa Petlovog brda* به مهم ترین نقش ها دست یافت.

(۱۹۳۶-۲۰۱۰) **Bekim Fehmiu** بازیگر بزرگ آلبانیایی بود. او اولین بازیگر اروپای شرقی است که در هالیوود بازی کرده است. او در ۱۹۶۷ *Skupljačima perja* به شهرت رسید، و به نقش های مهمی در (۱۹۷۷) *Specijalno vaspitanje* و (۱۹۷۹) *Partizanska eskadrila* دست یافت. او یک ستاره در ایتالیا، به عنوان مترجم قهرمان باستانی اودیسه در مجموعه تلویزیونی (۱۹۶۸) *Odiseja* بود.

(۱۹۴۱-۲۰۱۱) **Petar Kralj** بازیگر صربستانی به شدت شناخته ای است که در بیش از ۲۰۰ فیلم ظاهر می شود و حدود ۴۰۰ بار در اجراهای مختلف تئاتر ظاهر شده. برنده چندین جایزه شد برای دستاورد های زندگی اش. به او نقش های چهره های مهم در تاریخ صربستان واگذار شد.

(۱۹۴۳-۲۰۱۶) **Dragan Nikolić** یک بازیگر بسیار محترم بود، که قادر به به تصویر کشیدن شخصیت های بسیار متفاوت - از شورشیان و راسکال ها گرفته تا آقایان محترم بود. او به عنوان چریک Prle در مجموعه تلویزیونی (۱۹۷۴) Otpisani و (۱۹۷۶) Povratak otpisanih به شهرت رسید. همچنین از او در فیلم ها یاد می شود: ۱۹۷۸. Nacionalna klasa (۱۹۷۱)، Mlad i zdrav kao ruža (۱۹۶۷)، Kad budem mrtav i beo (۱۹۸۰)، Ko to tamo peva (۱۹۸۰)، Banović Strahinja (۱۹۸۱)، Život je lep (۱۹۸۵)، Poslednji krug u monci (۱۹۸۹).

(۱۹۴۶-۲۰۲۱) **Milan Lane Gutović** بازیگر فیلم، تئاتر و کاباره بود. شناخته شده به عنوان کارمند سو استفاده گر سیاسمدار Srećko Šojić در مجموعه فیلم (1982-1991) Tesna koža و ادامه ی آن، مجموعه تلویزیونی Bela lađa.

(۱۹۴۶) **Petar Božović** - همچنین یک بازیگر تئاتر و فیلم است که شروع مشهوریتش با نقش در فیلم ترسناک برجسته Leptirica (۱۹۷۳) آغاز شد. او در نقش نیکولا تسلا، در کنار Orson Vels، در فیلم (۱۹۸۰) Tajna Nikole Tesle بازی کرد. او به نقش های اصلی دیگری در فیلم های Čudo neviđeno (۱۹۸۴)، Lepota poroka و (۱۹۹۶) Lepa sela lepo gore دست یافت.

(۱۹۴۶-۲۰۱۹) **Marko Nikolić** یک بازیگر فیلم، تلویزیون و تئاتر بود که به عنوان Giga Popadić در مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۷-۱۹۹۱) Bolji život و به عنوان رهبر اولین قیام صربستان Karadžorđe در فیلم ها/مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۳)، I Vuk Karadžić، (۱۹۸۷) I Teatar u Srba، (۱۹۸۷) Šejtanov و ratnik بود. او نبرنده ی جوایز بازیگری متعددی شده.

(۱۹۴۹) **Voja Brajović** - بازیگر تئاتر، فیلم و تلویزیون است که با ایفای نقش چریکی پارتیزانی Tihog در مجموعه تلویزیونی (۱۹۷۴) Otpisani و (۱۹۷۶) Povratak otpisanih به شهرت رسید. او همچنین در یکی از محبوب ترین مجموعه های تلویزیونی صربستان در تمام دوران ها - (۱۹۸۷-۱۹۹۱) Bolji život مورد توجه قرار گرفت. او از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۸ به عنوان وزیر فرهنگ صربستان خدمت کرد.

(۱۹۵۰) **Predrag Miki Manojlović** - بازیگری است که در برخی از مهم ترین فیلم های صربستانی و یوگسلاوی بازی کرد و سپس به حرفه ای موفق در سینمای اروپا دست یافت. او به عنوان Miki Rubiroza در مجموعه تلویزیونی (۱۹۷۶) Grlom u jagode به شهرت رسید، و به نقش های بزرگ سینمایی در هر دو

فیلم دست یافت که Emir Kusturica برای آن ها برنده پالمه در کن شد - Otac na službenom putu (۱۹۸۵) و (۱۹۹۵) Podzemlje. او در همین مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۷) نقش Vuk Karadžić را بازی کرد.

(۱۹۵۰) **Aleksandar Berček** - در بیش از ۱۰۰ فیلم بازی کرد، اما بیشتر از همه به عنوان شاهزاده صربستانی Miloš Obrenović در مجموعه های تلویزیونی و فیلم های (۱۹۸۳) Vuk، (۱۹۸۷) Karadžić و (۱۹۹۵) Pad dinastije Obrenovića در یاد ها مانده است.

(۱۹۶۰) **Žarko Laušević** ستاره بزرگی در سینمای صربستان و یوگسلاوی در دهه ۱۹۸۰ بود. او با ایفای نقش در مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۴) Sivi dom به شهرت رسید، و در فیلم هایی مانند (۱۹۸۵) Šmeker و (۱۹۸۸) Oficir s ružom Braća po materini موفق شد. کار او با محکومیت به قتل مضاعف که در دفاع از خود در سال ۱۹۹۳ مرتکب شده بود قطع شد. او در سال ۲۰۱۴ به بازیگری بازگشت، در برنامه های تلویزیونی مانند (۲۰۱۹) Pet و (2019-2020) Državni službenik.

(۱۹۶۳) **Dragan Bjelogrić** - یک بازیگر، تهیه کننده و کارگردان است. او کار خود را از کودکی با ایفای نقش در فیلم پارتیزانی (۱۹۷۸) Boško Buha آغاز کرد، و به یک ستاره واقعی در سریال (۱۹۸۷-۱۹۹۱) Bolji život تبدیل شد. او احتمالاً بهترین نقش های خود را در فیلم های (۱۹۹۶) Lepa sela lepo gore و (۱۹۹۸) Rane به دست آورد. او از سال ۲۰۱۰ به عنوان کارگردان فیلم های (۲۰۱۰) Monte video bog te video و (۲۰۲۱) Toma، و مجموعه تلویزیونی (۲۰۱۷) Senke nad Balkanom - موفقیت های قابل توجهی کسب می کند.

(۱۹۶۷) **Nikola Kojo** - از نوجوانی شروع به بازیگری کرد. او در سه دنباله سریال کمدی (۱۹۶۷) Lude Godine به یک ستاره تبدیل شد، و پیشرفت نهایی را با نقش آفرینی در کمدی (۱۹۹۲) Mi nismo andeli داشت. او احتمالاً بهترین نقش های خود را در فیلم جنگی (۱۹۹۶) Lepa sela lepo gore، درام (۱۹۹۸) Rane و کمدی (۲۰۱۱) Parada به دست آورد.

بازیگران بزرگ زن صربستانی:

(۱۹۹۳-۱۹۱۱) **Rahela Ferari** بازیگر سرشناس و استاد شخصیت و نقش های کمیک بود. او تنها در اواخر عمرش به شهرت سینمایی دست یافت، ابتدا در مجموعه تلویزیونی Kamiondžije (۱۹۷۳-۱۹۷۶) و Grlom u jagode و سپس در فیلم های Nacinalna klasa (۱۹۷۹)، Tesna koža (۱۹۸۲) و Davitelj protiv davitelja (۱۹۸۴).

(۱۹۲۳-۲۰۱۶) **Mira Stupica** یکی از بهترین بازیگران زن صربستانی در تمام دوران ها است، و خواهر بازیگر Bora Todorović است. او ۶۰ سال کار خود را در نقش های تئاتر ساخت، اما در دهه های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ در فیلم ها نیز ظاهر شد که از همه مهم تر آن ها در فیلم Roj (۱۹۶۶) بود. بسیاری بر این باور بودند که Kika Bibić - شخصیت Stupica در مجموعه تلویزیونی آموزشی تلویزیون (۱۹۶۸-۱۹۶۹) Bukvar بازی می کرد، محبوبیت عظیم او را به ارمغان آورد - یک فرد واقعی بود.

(۱۹۲۵-۲۰۱۱) **Olivera Marković** در حدود ۱۷۰ فیلم و مجموعه تلویزیونی ظاهر شد. او اولین نقش اصلی خود را در (۱۹۵۹) Vlak bez voznog reda به دست آورد، و نقش های قابل توجهی در (۱۹۶۲) Kozara (۱۹۸۳) Službeni položaj و (۱۹۸۳) Sabiran centar و (۱۹۸۹) Petrijin venac، Balkan ekspres داشت. کارگردان معروف Goran Marković پسر او از ازدواج اولش با بازیگر Rade Marković است.

(۱۹۲۶-۲۰۰۱) **Radmila Savičević** یکی از محبوب ترین بازیگران زن صربستان است؛ او بیشتر زنان خوش نیت و ساده را بازی می کرد. او در مجموعه تلویزیونی (۱۹۷۳) Pozorište u kući، (۱۹۷۳) Kamiondžije و (۱۹۷۶) Babino unučē، (۱۹۷۹) Vruć vetar، (۱۹۸۷-۱۹۹۱) Bolji život و (۱۹۹۱-۱۹۹۶) Srećni ljudi به شهرت رسید.

(۱۹۲۹) **Mira Banjac** - یک بازیگر بسیار محبوب است. ابتدا در تئاتر و بعدها در تلویزیون و فیلم بیرون آمد. او به خاطر ایفای نقش در نمایشنامه تئاتر Radovan treći، و در فیلم های Čuvar plaže u zimskom periodu (۱۹۷۶) و Balkanski špijun (۱۹۸۴) مشهور است. همچنین در فیلم های Sećaš li se Doli Bel (۱۹۸۱)، Varljivo leto 68 (۱۹۸۴) و Jagode u grlu (۱۹۸۵) مورد توجه قرار گرفت.

(۱۹۲۹) **Reneta Urmanski** - بازیگر تئاتر و فیلم است که با نقش هایی در کمدی های فیلم Pop Ćira و Pop Spira (۱۹۵۷) و (۱۹۶۰) Diližansa snova و همچنین مجموعه تلویزیونی Salaš u malom ritu (۱۹۷۵-۱۹۷۶) Jesen stize dunjo moja (۲۰۰۹-۲۰۱۰) به شهرت رسید. همچنین قابل تشخیص است نقش اپیزودیک او را در کلاسیک جنگی Lepa sela lepo gore.

(۱۹۳۴-۲۰۱۳) **Ružica Sokić** کار سینمایی خود را از اواخر دهه ۱۹۵۰ آغاز کرد، و در فیلم های Kad budem Bokseri idu u raj، (۱۹۶۷) Žuta و (۱۹۷۳) به نقش های قابل توجهی دست یافتند. شاید مشهورترین نقش او در کمدی ۱۹۸۲ Tesna koža باشد. او در پیری اش به نقش بزرگی در فیلم Zona Zamfirova در ۲۰۰۲ دست یافت.

(۱۹۴۰-۲۰۱۸) **Malena Dravić** اولین ستاره بزرگ زن سینمای یوگسلاوی است، و از نظر بسیاری از بزرگترین ها است. حرفه ی اون پر نقش های بسیار متفاوت بود. او با فیلم Prekobrojna (۱۹۶۲) شروع به مشهور شدن کرد. نقش های بزرگی در فیلم های مهمی در زمان "موج سیاه" داشت - (۱۹۶۵) Čovek nije tica و (۱۹۶۷) Jutro WR Misterije organizma (۱۹۷۱). او در فیلم های Bici u Neretvi و Ljubavnom život Budimira Trajkovića (۱۹۷۷) و به ویژه (۱۹۸۰) Posebnom tretmanu مشاهده شد.

(۱۹۴۰) **Olivera Katarina** یکی از ستاره های برجسته سینمای یوگسلاوی در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ بود. زیبایی او در خارج از مرزهای یوگسلاوی مشهور بود و به عنوان خواننده حرفه ای هم فعالیت داشت. او مشهورترین نقش خود را در فیلم Skupljači perja (۱۹۶۷) به دست آورد. از دیگر فیلم های مهم او می توان به (۱۹۶۶) Uzrok smrti ne pominjati، (۱۹۶۸) San، (۱۹۶۸) Derviš i smrt و (۲۰۰۸) Čarlson za Ognjenku اشاره کرد.

(۱۹۴۱-۱۹۹۷) **Stanislava Pešić** اولین نقش اصلی خود را در فیلم پارتیزانی Pesma (۱۹۶۱) داشت و پس از یک سری نقش های اصلی و غیر اصلی، در مجموعه تلویزیونی (۱۹۷۲) Pozorište u jući شهرت زیادی پیدا کرد. او در تلویزیون به عنوان مجری برنامه کودک کار می کرد. او خواهر Vesna Pešić سیاستمدار صربستانی بود.

(۱۹۴۲) **Seka Sablić** - بازیگر مشهور تئاتر و کم‌دین برتر است. او در این فیلم شهرت عظیمی به دست آورد، با بازی نقش Kristina در کمدی سیاه (۱۹۸۲) Maratonci trče počasni krug. او به نقش هایی در مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۷-۱۹۹۱) Bolji život و (۱۹۹۶-۱۹۹۳) Srećni ljudi اشاره کرده است. او محبوبیت خود را تا اواخر زندگی خود حفظ کرد، و همچنین در پیری توی (۲۰۰۵) (Ljubav, navika, panika) و (۲۰۲۱) Tri i tetka muškarca ظاهر شد.

(۱۹۴۷) **Svetlana Bojković** - یکی از بزرگترین ستاره های تلویزیونی دهه ۱۹۸۰ در یوگسلاوی بود. او با ایفای نقش در فیلم (۱۹۷۷) Pas koji je voleo vozove مشهور شد و در فیلم مهیج (۱۹۸۳) Halo taksi به او اشاره شد، و بیشتر با نام Emilija Popadić در مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۷-۱۹۹۱) Bolji život شناخته می شد.

(۱۹۵۲) **Ljiljana Stjepanović** - در درجه اول یک بازیگر تئاتر است که با بالاترین افتخارات قابل تشخیص است در نقش هایی از مجموعه تلویزیونی (۱۹۹۳ تا ۱۹۹۶). Porodično blago. (۱۹۹۸ تا ۲۰۰۲). Ljubav, navika, panika (۲۰۰۷-۲۰۰۷) و (۲۰۰۷-۲۰۰۷) Selo gori a baba se češlja. (۱۹۵۲) **Gorica Popović** - یکی از چهره های قابل تشخیص سینمای یوگسلاوی در طول سال های ۱۹۸۰ بود. او در فیلم محبوب (۱۹۷۹) Nacionalna klasa تشخیص می خورد، و در فیلم هایی مانند (۱۹۸۱) Dorotej ۱۹۸۳ U raljama života و (۱۹۸۳) Pad Italije Halo taksi نقش های زن را بازی کرد. او همچنین در مجموعه های تلویزیونی و فیلم هایی مانند (۱۹۸۶) Sivi dom، (۱۹۸۳) Bolji život و Karadordeva smrt ظاهر شد.

(۱۹۵۳) **Tanja Bošković** - در ابتدا در دهه ۱۹۷۰ ستاره بزرگی در موزیکال های تئاتری بود و سپس به یک ستاره بزرگ سینما تبدیل شد. او بیشتر به خاطر ایفای نقش خواننده لیلی در فیلم ۱۹۸۳ Balkan ekspres شناخته می شود. او به نقش های مهم دیگری در فیلم های (۱۹۷۸) Majstori، (۱۹۸۰) majstori، و مجموعه تلویزیونی (۱۹۹۳ تا ۱۹۹۶) Srećni ljudi دست یافت. او در اولین فیلم سه بعدی صربستان به نام (۲۰۱۴) Peti leptir بازی کرد.

(۱۹۵۳-۲۰۲۰) **Neda Arnerić** کار خود را به عنوان یک ستاره فیلم کودک در فیلم (۱۹۶۶) San آغاز کرد که به خاطر نقش هایش در فیلم های (۱۹۶۸) Podne، (۱۹۶۷) Jutro، و (۱۹۷۷) Ispravi se، Delfin توجه است. در دهه ۱۹۸۰ به لطف نقش هایی که باز دیده های بسیاری داشت نماد جنسی یوگسلاوی تبدیل شد. این فیلم ها عبارتند از (۱۹۸۰) Ko to tamo peva و (۱۹۸۴) Varljivo leto 68 و (۱۹۸۸) Halo praznik kurvi. او مدتی تاریخ نگار هنر و سیاستمدار بود.

(۱۹۵۳) **Radmila Živković** - برنده جایزه هایی برای بازیگری در تئاتر و فیلم شد، و به خاطر نقش هایی در فیلم های (۱۹۸۹) Sabirni centar، (۱۹۸۷) Već viđeno، (۱۹۸۲) Variola vera، (۱۹۸۱) Sok od šljiva و (۲۰۰۲) Zona Zamfirova شناخته شده است.

(۱۹۵۳) **Danica Maksimović** - یک بازیگر فیلم، تلویزیون، تئاتر و کاباره است. او به نقش های قابل توجهی در (۱۹۹۱) Noć u kući moje majke، (۱۹۸۵) Čao inspektore، (۱۹۸۰) Hajduk و (۲۰۰۸) Čarleston za ognjenku دست یافت. در اولین تله نوولا صربستان، (۲۰۰۴ تا ۲۰۰۵) Jelena نقش اصلی زن را بازی کرد. او برنده جوایز متعددی شده است.

(1955) **Ljiljana Blagojević** - شروع به مطالعه شیمی کرد و به مطالعات بازیگری تغییر داد، که تحصیلاتش را با بهترین نمره به پایان رساند. او اولین نقش اصلی و بزرگ خود را در (۱۹۸۱) Sećaš li se داشت. Dol Bel اوج محبوبیت خود را در تلویزیون با نقش ملکه Draga در مجموعه تلویزیونی (۱۹۹۵) Pad dinastije Obrenović به دست آورد، و همچنین در مجموعه تلویزیونی (۲۰۱۱) Miris kiše na Balkanu مورد توجه قرار گرفت.

(۱۹۵۵) **Dara Džokić** - اولین نقش اصلی خود را در فیلم (۱۹۸۱) Dečak koji obećava داشت، و با نقش اصلی زن در فیلم (۱۹۸۶) Obećana zemlja درخشید. او در تعدادی از فیلم ها و مجموعه های تلویزیونی ظاهر شد و بیشترین افتخارات را به خاطر دستاورد هایش به تئاتر، تلویزیون و هنر فیلم دریافت کرد. (۱۹۵۷) **Marjana Karanović** - بازیگر تئاتر، تلویزیون و فیلم است. اون برنده ی چندین جایزه است. معروف ترین نقش های او در فیلم های (۱۹۸۰) Petrijin Venac و (۱۹۸۵) Otac na službenom putu هستند. اون به فعال حقوق بشره. او اولین بازیگر صربستانی است که پس از جدایی یوگسلاوی در یک فیلم کرواتسی ظاهر شد. او همچنین کارگردانی می کند.

(۱۹۶۱-۲۰۰۸) **Sonja Savić** یک ستاره بزرگ سینما و انقلابی کاریزماتیک است که به خاطر صدای خش دارش شناخته می شود. نقش هایی در فیلم هایی که مانند (۱۹۸۲) Živeti kao sav normalan svet و (۱۹۸۳) Šećerna vodica ، (۱۹۸۴) Davitelj protov davitelja ، (۱۹۸۴) Balkanski špijun I Kako je propao rokenrol (۱۹۸۹) آن را به نماد فرهنگ شهری و نماد نسل تبدیل کردند. زادگاهش Čačak یک رویداد به یاد او درست می کنند که نامش سپتامبر سونیا است.

(۱۹۶۳) **Anica Dobra** - یک بازیگر فیلم و تلویزیون است که بخش قابل توجهی از کارش را در آلمان ساخت. در یوگسلاوی، او با نقش هایی در فیلم ترسناک (۱۹۸۷) I Već viđeno ، (۱۹۸۹) Kako je propao rokenrol و (۱۹۹۲) Crni bombarder به شهرت رسید. او همچنین نقش های قابل توجهی در فیلم های Sabirni centar (۱۹۸۹)، (۱۹۹۲) Tito i ja و (۲۰۰۷) Klopka داشت.

(۱۹۶۸) **Dubravka Mijatović** - یک آیکون نوجوان در دهه ۹۰ و چهره تلویزیونی بسیار قابل تشخیص بود. او با ایفای نقش در مجموعه تلویزیونی (۱۹۸۷-۱۹۹۱) Bolji život دیده شد، و به یک ستاره بزرگ در سریال (۱۹۹۶-۱۹۹۳) I Srećni ljudi و فیلم محبوب (۱۹۹۸) Tri palme za dve bitange i ribicu تبدیل شد.

(۱۹۷۰) **Branka Katić** - شروع به کسب شهرت در کمدی محبوب (۱۹۹۲) Mi nismo andjeli و سریال تلویزیونی / فیلم (۱۹۹۲-۱۹۹۳) Policajac sa Petlovog brda کرد، و نقش های بزرگی در (۱۹۹۵) Ubistvo sa predumišljajem و کمدی سیاه (۱۹۹۸) Crna mačka، beli mačor داشت. او در (۱۹۹۸) Rane مورد توجه قرار گرفت. او بخشی از حرفه ی بازیگری خود را در آمریکا به دست آورد.

۵.۵ نقاشان

آغاز توسعه نقاشی صربی مربوط به تربیین دیوار کلیساهای ساخته شده توسط پادشاهان صربستان و خانواده های سلطنتی که به شدت تحت تأثیر هنر بیزانس بوده است. نقطه عطف مهاجرت بزرگ صرب ها در قرن ۱۷ است که صرب ها در جهت فرهنگ اروپای غربی قرار می گیرند.

(۱۸۵۷-۱۹۵۳) **Uroš Predić** نماینده رئالیسم است. به خاطر کار هایش که زندگی واقعی را به تصویر می کشید یاد می شود. او در آکادمی نقاشی وین تحصیل کرد و از مهم ترین آثار می توان Vesela braća و Siroče na majčinom grobu و همچنین صحنه های تاریخی Kosovka devojką را نام برد.

(۱۸۵۹-۱۹۵۷) **Paja Jovanović** مهم ترین نماینده رئالیسم است. او در وین تحصیل کرده بود و مهم ترین آثار او Seoba Srba، Takovski ustanak، Krunisanje cara Dušana است.

(۱۸۷۳-۱۹۱۵) **Nadežda Petrović** نقاش است که خلاقیت ش با اکسپرسیونیسم اروپایی، امپرسیونیسم، فیویسم و گاهی به انتزاع همقدم بود. معروف ترین آثار او Bavarac sa šeširom، Iz Iberžea، Vršidba، و Sedeci ženski akt، Kupačice، Braze است. صورتش روی پول ۲۰۰ دیناری است.

(۱۸۹۶-۱۹۴۲) **Sava Šumanović** یکی از نقاشان مهم صربستان محسوب می شود. آثار اولیه او بیشتر تحت تأثیر کوبیسم، فویزم و اکسپرسیونیسم بود. در کارهای بعدی او توانست سبک خودش را توسعه دهد. معروف ترین آثار او Autoportret، Pijana lađa، Bar u Parizu است.

(۱۹۰۹-۱۹۴۵) **Milena Pavlović Barili** قابل توجه ترین هنرمند در مدرنیسم صربستان است. از آثار او می توان به Žensk portret sa maramom و Autoportret و Portret Rudolfa Valentina و Hot Pink with Cool Grey اشاره کرد.

۵.۶. مجسمه سازها

توسعه مجسمه سازی در صربستان از اواسط قرن ۱۹ تحت تأثیر آکادمیسم آغاز می شود و در کنار جامعه مدنی توسعه می یابد. برخی از مجسمه سازهای برجسته صربستان از این قرارند:

Petar Ubaković (۱۸۵۲-۱۹۱۰) پدر مجسمه سازی صربستان محسوب می شود. او عضو آکادمی هنر و علوم صربستان (SANU) بود. او در وین و مونیخ در رشته مجسمه سازی تحصیل کرد. او آثار عمومی متعددی خلق کرده است و مشهورترین آثار او نیم تنه های Vuk Karadžić، شاهزاده Miloš و Đura Daničić است.

Simeon Roksandić (۱۸۷۴-۱۹۴۳) نماینده آکادمیسم صربستان است. مهم ترین آثار او در بلگراد هستند: پسری که کوزه شکسته دارد بر روی چشمه کوکور قرار دارد، سپس ماهیگیر شیطانی در شیر آب کالمگدان قرار دارد و مجسمه پسری که خار را از پایش بیرون می کشد در موزه ملی به نمایش گذاشته می شود.

Toma Rosandić (۱۸۷۸-۱۹۵۸) یکی از بنیانگذاران و اولین رکتور آکادمی هنرها در بلگراد است. او در وین پیش مجسمه ساز مشهور کرواسی Ivan Meštrović تحصیل کرده بود. Rosandić پیشتر از همه با برنز کار می کرد و مشهورترین مجسمه اش Igrali se koji vrani ispred ulaza u Dom Narodne skupštine بود.

۵.۷. ورزشکاران

در زندگی ساکنان صربستان ورزش بسیار مهم است. در ورزشکاران الگوهای خود را پیدا می کنند، با تمام قلب شان تشویق می کنند، شادی می کنند و موفقیت های خود را جشن می گیرند و همچنین شکست های را تجربه می کنند. فوتبال، بسکتبال، تنیس، واتر پولو و والیبال از محبوب ترین ورزش ها هستند. ورزشکاران این مناطق در رقابت های اروپایی و جهانی به نتایج قابل توجهی دست یافتند.

۵.۷.۱. فوتبال

میشه گفت که فوتبال محبوب ترین ورزش صربستان است و ورود آن با هوگو بولی گره خورده است که در پایان قرن ۱۹ هنگامی که از تحصیلاتش در برلین به بلگراد بازگشت، اولین توپ فوتبال را با خود آورد. اولین بازی در سال ۱۸۹۹ در topčidar بازی شد. از آن زمان علاقه به این ورزش مدام رشد میکند و در سال ۱۹۲۰ اولین قهرمانی باشگاه های شهر برگزار شد و در همان سال تیم ملی پادشاهی صربستان ها، کروات ها و اسلوونیایی ها اولین بازی خود را با چکسلواکی انجام دادند. در سال ۱۹۷۲ قانع کننده ترین پیروزی تیم ملی یوگسلاوی (که صربستان در آن بود)، (10-0) به دست آورد در بازی با ونزوئلا. مهم ترین تیم های فوتبال صربستان، Partizan و Crvena Zvezda، رقبای بلگراد هستند و هر دو باشگاه در سال ۱۹۴۵ تأسیس

شدند. بزرگترین موفقیت فوتبال باشگاهی در صربستان توسط Crvena Zvezda در سال ۱۹۹۱ با پیروزی در جام قهرمانان اروپا و جام بین قاره ای بدست آورد، و دومین بزرگترین آن توسط Partizan در سال ۱۹۶۶ به دست آمد. ۲۰۱۵ با رسیدن به فینال جام قهرمانان اروپا. برخی از مهم ترین بازیکنان فوتبال صربستان از این قرارند:

Rajko Mitić (۱۹۲۲-۲۰۰۸) فوتبالیست افسانه ای Crvena Zvezda است که برای ورزشگاه باشگاه نام او انتخاب شده است. او ۵۷۲ بازی برای باشگاهش انجام داد و ۲۶۲ گل به ثمر رساند. او در طول دوران کار خود به مدت ۱۱ سال در تیم ملی یوگسلاوی بازی کرد که برای آن ۳۲ گل به ثمر رساند. او عنوان اولین ستاره Zvezda را به خود گرفت و تا به امروز تنها پنج فوتبالیست این باشگاه این شناخت ویژه را دریافت کرده اند.

(۲۰۱۰-۱۹۲۳) **Stjepan Bobek** بازیکن فوتبال Partizan، متولد کرواسی بود که در سال ۱۹۹۵ به عنوان بهترین بازیکن تاریخ اون باشگاه انتخاب شد. او یکی از بهترین بازیکنان فوتبال دوران یوگسلاوی بود. او پس از جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵) در Partizan بازی کرد و تا سال ۱۹۵۹ در آنجا ماند، وقتی بازنشسته شد. با او این باشگاه دو جام لیگ برتر و چهار جام یوگسلاوی را به دست آورد. او ۶۳ بار برای تیم ملی یوگسلاوی بازی کرد و ۳۸ گل به ثمر رساند.

(۲۰۱۹-۱۹۳۷) **Dragoslav Šekularac** دومین ستاره Zvezda است. او کار خود را در کشور و خارج از کشور ساخت. او با Crvena Zvezda پنج بار قهرمان یوگسلاوی و یک بار جام یوگسلاوی را گرفت. پس از این که یک فوتبالیست حرفه ای شد او به عنوان مربی برای تعدادی از باشگاه ها به کار خود ادامه داد. در فیلم Seki snima, pazi se نقش خودش را بازی می کند.

(۱۹۳۷) **Milutin Šoškić** - دروازه بان برجسته ای است و کار خود را در باشگاه Partizan آغاز کرد. او ۳۸۷ بازی برای سیاه و سفیدها - Partizan انجام داد، و ۵۰ بار از گل تیم ملی یوگسلاوی دفاع کرد. پس از Partizan به عنوان دروازه بان در Keln به کار خود ادامه داد. او تحسین باور نکردنی دریافت کرد زمانی که دعوت نامه ای برای بازی در « تیم جهان » در انگلستان - بقیه بازی جهانی در ورزشگاه ومبلی لندن در سال ۱۹۶۵ دریافت کرد. او بعدها کار مربیگری خود را در کشور و خارج از کشور انجام داد.

(۱۹۴۶) **Dragan Džajić Džaja** - یکی از بهترین فوتبالیست های داخلی تمام دوران ها محسوب می شود. او زمانی که تنها ۱۵ سال داشت به Crvena Zvezda آمد و پس از شش ماه دعوت نامه ای برای بازی برای تیم ارشد گرفت. او ۸۵ بار لباس ملی پوشید و ۲۳ گل در آن به ثمر رساند. او یکی از بهترین بازیکنان با بیشترین جایزه بدست آورده در تاریخ فوتبال صربستان و یوگسلاوی است.

(۱۹۸۵-۱۹۶۲) **Dragan Mance** اولین بازیکن تیم گالینیکا از بلگراد در سن ۱۷ سالگی شد. سپس در Partizan بازی کرد. او با شجاعت استثنایی، کاریزما و توانایی به ثمر رساندن گل از فاصله ها و موقعیت های باورنکردنی به شهرت رسید. او با لیز خوردن روی زانوهایش که نماد حفظ او بود جشن گرفت. او یک قهرمان برای طرفداران Partizan و الگو فرهنگ پاپ است. برای Partizan ۲۷۹ بار بازی کرد و ۱۷۴ گل به ثمر رساند. او که در سن ۲۲ سالگی در یک تصادف رانندگی جان خود را از دست داد، به یک افسانه تبدیل شد. در مراسم تشییع جنازه او ۳۰۰۰۰ نفر بودند. خیابانی در بلگراد نام او را بر خود دارد.

(۱۹۶۵) **Dragan Stojković Piksi** - کاپیتان دیرینه Crvena Zvezda و تیم ملی یوگسلاوی بود. او یکی از بهترین بازیکنان فوتبال یوگسلاوی و صربستان محسوب می شود و در حال حاضر مدیریت تیم ملی فوتبال صربستان را بر دست دارد. او در سال ۱۹۸۹ به عنوان پنجمین ستاره Crvena Zvezda انتخاب شد. او از Crvena Zvezda برای بازی در تیم المپیا مارسی، سپس ورونا و ایتالیا نقل مکان کرد و به دوران بازی خود در ناگویا ژاپن پایان داد. او نتایج قابل توجهی در رقابت های باشگاهی و همچنین برای تیم ملی به دست آورد.

(۱۹۶۹) **Predrag Peđa Mijatović** - فوتبالیست مشهوریست که کار حرفه ای خود را در آینده پودگوریکا (مونتو نگو) از جایی که به Partizan نقل مکان کرد آغاز کرد و سپس کار خود را در باشگاه های برجسته خارجی مانند والنسیا، رئال مادرید و ... ادامه داد. او ۷۳ بار برای تیم ملی بازی کرد و بیش از ۲۶ گل به ثمر رساند.

(۱۹۸۱) **Nemanja Vidić** - کار حرفه ای خود را در Crvena Zvezda آغاز کرد، سپس به اسپارтак مسکو نقل مکان کرد، سپس منچستر از جایی که به اینتر ایتالیا رفت. از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۱ برای تیم ملی بازی کرده است. او در طول دوران حرفه ای خود جوایز متعددی دریافت کرد.

Prizor iz Skadarske ulice (Skadarlija) u Beogradu, Foto: Dušan Pokuševski

Gradska kuća u Novom Sadu, Foto: Dušan Pokuševski

(۱۹۸۴) **Branislav Ivanović** - بازیکن فوتبال اهل صربستان است که کار خود را در باشگاه Srem آغاز کرد، از جایی که به OFK بلگراد نقل مکان کرد، سپس به مسکو لوکوموتیو، سپس به چلسی. از چلسی به زنیف روسیه، سپس Vest Bromvič انگلستان رفت. اون چندین جام برنده شده. او به اندازه ۱۰۵ بار برای تیم ملی صربستان بازی کرد، و از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۸ کاپیتان آن بود.

۵.۷.۲. بسکتبال

علاوه بر فوتبال، علاقه قابل توجهی در میان هواداران ورزشی به بسکتبال مردان و زنان دارند. اولین باشگاه های بسکتبال در داخل باشگاه های فوتبال تشکیل شدند و بسکتبال در کالمگدان و Topčidar بازی شد. در سال ۱۹۴۱ مسابقات قهرمانی بلگراد برگزار شد، در حالی که در سال ۱۹۴۲ انجمن بسکتبال و والیبال صربستان تأسیس شد. محبوبیت این ورزش تا آیت حد بود که بعد یک سال از زمان تأسیس آن، این انجمن ۲۳ باشگاه داشت. اولین مسابقات بین المللی بسکتبالیست های ما (به نام تیم ملی بلگراد) تا اوایل سال ۱۹۴۵ داشت و در سال ۱۹۵۰ تیم ملی برای اولین بار در مسابقات قهرمانی جهان شرکت کرد. بزرگترین تفاوت ها در تعداد سبدهای به دست آمده در سال ۱۹۴۷ به دست آمد. در مسابقه با آلبانی (۹۰:۱۳)، و همچنین در سال ۲۰۱۹ در مسابقه با فیلیپین. (126:67). برخی از برجسته ترین بسکتبالیست ها عبارتند از:

(۱۹۵۱) **Dražen Dalipagić** - در سال ۱۹۷۱ به Partizan بلگراد آمد و تا ۱۹۸۲، ۱۰ فصل برای سیاه و سفید ها بازی کرد. او در سال ۱۹۷۸ به عنوان بهترین ورزشکار یوگسلاوی انتخاب شد. وی در تیم ملی یوگسلاوی ۲۴۳ بازی انجام داده است. او در مسابقات جهانی چهار مدال و همچنین سه مدال المپیک را به دست آورد. او سه بار به عنوان بهترین بازیکن بسکتبال اروپا انتخاب شد. او به عنوان یکی از ۵۰ بازیکن بزرگ FIBA اعلام شد و در نامش در تالار مشاهیر ثبت شده است. بعدها به عنوان مربی کار کرده است.

(۱۹۵۳) **Dragan Kićanović** - یک بازیکن خط حمله بسکتبال مشهور است که از سال ۱۹۷۳ تا ۱۹۸۳ برای تیم ملی یوگسلاوی بازی ۲۱۶ بار بازی کرد (که ۱۸۰ بار آن با پیروزی به پایان رسید)، ۳۳۳۰ امتیاز به دست آورده است. در سال ۱۹۷۶ با تیم ملی در مونترال در بازی های المپیک نقره بدست آورد و همچنین طلا در سال ۱۹۸۰ برنده شد در مسکو. وی در مسابقات قهرمانی جهان و اروپا مدال های متعددی کسب کرد. او Most Valuable Player (MVP) جام جهانی FIBA ۱۹۷۴ بود، در پورتوریکو، سپس بازیکن سال اروپا در سال ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲. او از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۵ به عنوان رئیس کمیته المپیک یوگسلاوی/صربستان خدمت کرد.

(۱۹۶۷) **Aleksandar Đorđević** - بازیکن برجسته بسکتبال است که دوران حرفه ای باشگاهی خود را پس از پارتیزان در باشگاه های اروپا ساخت که با آن جام های زیادی کسب کرد. در لباس تیم ملی یوگسلاوی یک برنز و چهار طلا در مسابقات قهرمانی اروپا و در المپیک ۱۹۹۶ نقره به دست آورد و در مسابقات جهانی یک مدال طلا برد.

(۱۹۶۸) **Vlada Divac** - یکی از بهترین بسکتبالیست ها و یکی از اولین اروپایی هایی بود که در لیگ NBA بازی کرد. او با تیم بسکتبال یوگسلاوی سه قهرمانی اروپا، دو قهرمانی جهان و همچنین دو مدال نقره در بازی های المپیک را به دست آورد. ULEB (اتحادیه لیگ های بسکتبال اروپا / اتحادیه باشگاه ها و لیگ های بسکتبال حرفه ای اروپا) او را در میان ۵۰ نفر شایسته ترین توسعه دهندگان بسکتبال اروپا قرار داد و به دلیل دخالت گسترده اش در کار بشردوستانه، سفیر حسن نیت سازمان ملل شد.

(۱۹۹۲) **Bogdan Bogdanović** - کار حرفه ای خود را در باشگاه پارتیزان آغاز کرد و از آنجا به فناباچه ترکیه نقل مکان کرد. او از ترکیه به لیگ ان بی ای می رود و برای اولین بار در تیم ساکارامنتو بازی می کرد و از سال ۲۰۲۰ برای آتلانتا. او و تیم ملی در تعداد زیادی از مسابقات شرکت کردند. او در المپیک ریو یک مدال نقره کسب کرد.

(۱۹۹۵) **Nikola Jokić** - در حال حاضر در NBA برای Denver nagetse بازی می کند. او کار حرفه ای خود را در صربستان در Mega Vizura آغاز کرد و در سال ۲۰۱۴ به دنور نقل مکان کرد. او جوایز متعددی را در بسکتبال باشگاهی به دست آورد و در فصل ۲۰/۲۱ برنده MVP NBA شد. او با تیم ارشد صربستان در المپیک ریو برنده نقره شد.

(1967) **Andelija Arbutina Šarenac** - یکی از بازیکنان بسکتبال صربستان با بیشترین جوایز برنده شده است. او بخش عمده ای از دوران حرفه ای خود را صرف بازی در تیم Crvena Zvezda کرد، و همچنین در خارج از کشور بازی کرد. او بخشی از تیم ملی نوجوانان و ارشد یوگسلاوی بود. او با تیم نوجوانان در مسابقات جهانی ۱۹۸۵ به مدال برنز دست یافت و همچنین نقره در مسابقات قهرمانی اروپا ۱۹۸۶. برای تیم ارشد، او ۸۱ بازی انجام داد؛ او در المپیک ۱۹۸۸ مسئول برنده نقره شد. و نقره در جام جهانی ۱۹۹۰.

(۱۹۸۲) **Milica Dabović** - کاپیتان تیم ملی بود. او از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۶ در تیم ملی صربستان بازی می کرد. او در یورو ۲۰۱۵ تعداد زیادی مدال از جمله طلا در قهرمانی اروپا به دست آورد. و برنز در بازی های المپیک ۲۰۱۶ در ریودوژانیرو .

(۱۹۸۹) **Ana Dabović** - در قوی ترین لیگ جهان، WNBA بازی کرد. به عنوان بخشی از تیم ملی صربستان برنده جوایز و مدال های متعددی مانند دو طلا در مسابقات قهرمانی اروپا (۲۰۱۵ و ۲۰۲۱) و برنز (۲۰۱۹) و همچنین برنز در المپیک سال ۲۰۱۶ شده است.

۵.۷.۳. واتر پلو

واتر پلو دهه ها ورزشی با برنده بیشترین جوایز صربستان بوده است. یوگسلاوی اولین مدال را در سال ۱۹۵۰ به دست آورد در مسابقات قهرمانی اروپا در وین و پس از آن روند موفقیت ادامه دارد. تقریباً هیچ سالی وجود ندارد که بازیکنان واتر پلو صربستانی در رقابت های اروپایی یا جهانی مدال کسب نکنند، بنابراین تیم ملی پنج بار در بازی های المپیک برنده مدال طلا ، پنج بار برنده قهرمانی جهان و غیره شده است.

افسانه واتر پولو داخلی (۱۹۶۵) **Igor Milanović** - با ۳۴۹ بازی که برای تیم ملی انجام داده و ۵۴۰ گل به ثمر رسانده است. سپس (۱۹۶۴) **Aleksandar Šoštarić**، دروازه بان واتر پلو وجود دارد که در سال ۲۰۰۱ از سوی کمیته المپیک یوگسلاوی به عنوان بهترین ورزشکار مرد انتخاب شد. او برنده نشان طلایی ورزش شد. **Vanja Udovičić** (۱۹۸۲-) نماینده ای است که کار خود را در باشگاه های داخلی و خارجی ساخته است. با تیم ملی موفق به کسب جایزه و تحسین های زیادی شده است. او در سال ۲۰۱۰ به عنوان بهترین بازیکن جهان انتخاب شد. با انتخاب مجله FINE و **Milan Gale Muškatirović** (۱۹۹۳-۱۹۳۴) LEN، یکی از بهترین دروازه بان های واتر پلو در سال های ۱۹۶۰، و مدال نقره در بازی های المپیک ۱۹۶۴ کسب کرد. او استاد شیمی آلی در دانشکده فناوری و متالورژی بلگراد بود. مرکز ورزشی در Stari grad به نام او نامگذاری شده است.

۵.۷.۴. والیبال

اولین توپ والیبال در سال ۱۹۲۴ وارد صربستان شد. و از سال ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۵، در دوران اشغال آلمان، این ورزش محبوب و محبوب تر شد و جوامع ورزشی بخش های بیشتری برای والیبال تأسیس کردند. انجمن والیبال یوگسلاوی در سال ۱۹۴۹ به یک سازمان مستقل تبدیل می شود و دو سال بعد اولین مدال توسط تیم زنان از قهرمانی اروپا در پاریس به دست می آید. این ورزش به تدریج پیش ما تکامل یافته و بزرگترین موفقیت والیبالست های ما به سال 2000 گره خورده است، کسب طلا در المپیک سیدنی. پس از آن جوایز و دستاوردهای متعددی در مسابقات مختلف به دست آورده اند. از جمله محبوب ترین نمایندگان این ورزش عبارتند از :

(۱۹۷۰) **Vladimir Vanja Grbić** - در لباس تیم ملی یوگسلاوی ۱۴ مدال از جمله طلا در المپیک سال ۲۰۰۰ به دست آورد. او در همان سال به عنوان بهترین بازیکن اروپا انتخاب شد. او عضو تالار مشاهیر والیبال است.

(۱۹۷۳) **Nikola Grbić** - بازیکن چند جایزه ای تیم ملی صربستان است. در سال ۲۰۰۰ او با تیم ملی برنده طلای المپیک شد و در سال ۲۰۱۶ عضو تالار مشاهیر والیبال شد.

۵.۷.۵. هندبال

هندبال در صربستان بین دو جنگ جهانی شروع به تکامل می کند. فدراسیون هندبال صربستان در سال ۱۹۴۹ تأسیس شد. اولین مسابقات دو سال بعد برگزار شد. این ورزش در ابتدا به ویژه در میان دختران و زنان محبوب بود. با گذشت زمان، شاهد دستاوردهای متعدد تیم ملی یوگسلاوی، چه در مسابقات مردان و چه در رقابت های زنان بودیم، از جمله دستاورد هایشان شامل دو طلا در بازی های المپیک ۱۹۷۲ و ۱۹۸۴ می شود. در مسابقات مردان و همچنین طلای المپیک در رقابت های زنان در سال ۱۹۸۴. مشهورترین نام برای هندبال یوگسلاوی و صربستان (۱۹۶۰) **Svetlana Kitić** - نماینده ای است که دو بار در بازی های المپیک شرکت کرد و برنده طلا (در لس آنجلس) و نقره (در مسکو) شد. در مسابقات جهانی ۱۹۹۰ برنده طلا شد و در سال ۱۹۸۸ از سوی IHF (فدراسیون بین المللی هندبال) به عنوان بهترین بازیکن هندبال جهان انتخاب شد.

۵.۷.۶. تنیس

اگرچه ورزش های تیمی برتری را در محبوبیت نگه می دارند، اما تنیس و دو میدانی مقام ویژه ای را در قلب شهروندان صربستانی اشغال می کنند. تنیس در پایان قرن نوزدهم محبوبیت خود را در صربستان به دست آورد. Priboj اولین جایی بود که در آن، این ورزش شروع به بازی کردن شد. در سال ۱۹۷۳ Novi Sad **Monika Seleš** به دنیا آمد، یکی از پر جایزه ترین تنیس بازان تمام دوران ها و شماره یک سابق در تک بازی های زنان که تا سال ۱۹۹۴ برای یوگسلاوی بازی می کرد. از وقتی که اون برای آمریکا بازی می کند محبوبیت تنیس در طول ۲۰ سال گذشته به طور باورنکردنی افزایش پیدا کرده است. ما مشتاقانه منتظر مسابقات تنیس بازانمان هستیم، و حتی چهار بازیکن در رقابت های ارشد به نقطه شماره یک در جهان رسیده اند **Novak Đoković** - تک نفره مردان، **Ana Ivanović**، **Jelena Janković** - تک نفره زنان و **Nenad Zimonjić** - دونفره مردان).

بدون شک بزرگترین ستاره (۱۹۸۷) **Novak Đoković** - است که توسط بسیاری از منتقدان تنیس به عنوان بهترین تنیس باز جهان در تمام دوران ها در نظر گرفته می شود. اون دارنده رکورد های بسیاریست. در مارس ۲۰۲۱ رسماً رکورد تعداد هفته های سپری شده در صدر اول رده بندی ATP را شکست. او رکوردهای متعدد تنیس دیگری نیز در اختیار دارد.

۵.۷.۷. آلتلیک

صربستان موفقیت های ورزشی بزرگی در آلتلیک داشت، بنابراین در میان افسانه های ما (۱۹۴۸-۲۰۲۱) **Vera Nikolić** بود که با مسابقه های دو ۸۰۰ متری به شهرت رسید. او در ۱۶ سالگی نماینده و قهرمان بالکان شد و همچنین قهرمان اروپا و رکورددار جهان در این رویداد بود.

از دیگر ورزشکاران قابل توجه می توان به موارد زیر اشاره کرد:
(۱۹۷۱) **Dragutin Topić** - شش بار در بازی های المپیک شرکت کرد. از سال ۱۹۹۰. او رکورد جهانی پرش بالا جونیور را با پرش ۲٫۳۷ متر در اختیار دارد. او برنده جوایز متعددی در مسابقات مختلف شده است. او یکی از بهترین ورزشکاران آلتلیک صربستانی در تمام دوران ها است.

(۱۹۷۷) Olivera Jevtić - هنوز یک دونده مسافت طولانی فعال است که در ماراتن های متعدد و نیمه ماراتن شرکت می کند. او بارها به عنوان بهترین ورزشکار اتلتیک یوگسلاوی و صربستان انتخاب شد. اون مدال ها و تحسین های متعددی کسب کرده است.

(۱۹۹۰) Ivana Španović - نماینده ملی و عضو باشگاه ورزشی Vojvodina از Novi Sad است. اون در پرش در طول رقابت میکنه .او برنده جوایز مدال های متعددی در مسابقات جهانی و اروپایی و همچنین برنز المپیک سال ۲۰۱۶ در ریودوژانیرو شده است.

۶. رویدادها

صربستان جشنواره های متعدد و انواع دیگری از رویدادها را دارد - از کسانی گرفته که تخصص آشپزی دارند (جشنواره های گاسترونومیک) را از طریق رویدادهای فرهنگی و پاپ فرهنگی (فیلم، موسیقی، تئاتر، کمیک و غیره) تا ورزش ارائه می دهند. رویدادهای متعدد دارای مقامات بین المللی هستند و از اهمیت ملی برخوردارند. همچنین بسیاری از شهرها و جوامع محلی از رویدادهای کوچکی حمایت می کنند که گنجینه های هنری و گاسترونومی محلی را به تصویر می کشند. با توجه به تعداد زیاد رویدادها، تنها برخی از مهم ترین آن ها در زیر مورد بررسی قرار خواهند گرفت. در پشت نام هر یک، در پرانتز ها محل برگزاری و سال تأسیس این رویداد را می دهیم.

۶.۱. جشنواره های موسیقی

صربستان سرشار از جشنواره های موسیقی از همه ژانرها است که برخی از آن ها در جهان به خوبی شناخته شده اند و هر سال صدها هزار بازدیدکننده را به خود جذب می کنند.

جشنواره (۱۹۶۱، Guča) **Dragačevski sabor trubača u Guči** - مسابقه گروه ترومپت و ترومپت انسنبال با Exit رقابت میکنند برای عنوان پر بازدیدترین و مشهورترین جشنواره موسیقی جهان از صربستان به رقابت می پردازند. در شهر کوچک Guča، در شهرداری Lučani نه چندان دور از Čačak برگزار می شود. محبوبیت امروزی در ابتدای قرن بیست و یکم به دست آمد که مخاطبان هر سال در صدها هزار نفر اندازه گیری می شدند. توسط موسیقیدان های برجسته جاز از سراسر جهان، افراد مشهور و سیاستمداران بازدید می شود.

(۱۹۶۶، Zaječar) **Zaječarska gitarijada** - قدیمی ترین جشنواره موسیقی در صربستان است که تنه به صدای گیتار راک اختصاص داده شده است. این رویداد رقابتی است، گروه های جوان برای رقابت میایند، و در برنامه ی این جشنواره است که ستاره های بزرگ راک اند رول از صربستان و جهان نمایش بگذارند.

(۱۹۶۶، Negotin) **Mokranjčevi dani** - جشن های سنتی موسیقی فولکلور، بیشتر از همه مسابقه گروه کرها هست. این جشنواره در Negotin، زادگاه Stevan Stojanović Mokranjac آهنگساز بزرگ صربستانی برگزار می شود.

BEMUS /جشنواره ی موسیقی بلگراد (۱۹۶۹، Beograd) - قدیمی ترین جشنواره موسیقی کلاسیک در صربستان است. این ترویج هنرمندان محلی بلکه نشان دهنده ارکسترهای برتر و تک نوازان از سراسر جهان است.

(۱۹۹۵، Niš) **Nišvil** جشنواره بین المللی جاز که هر ماه اگوست در قلعه شهر Niš برگزار می شد. او ستاره های جاز را از سراسر جهان گرد هم می آورد.

EXIT (Petrovaradinska tvrđava, Novi Sad, 2000) – با Guča احتمالاً معروف‌ترین رویداد موسیقی در صربستان و جهان است. به عنوان یک قاعده، در تابستان برگزار میشود. تمرکز او بر موسیقی الکترونیک است اما میزبان ستاره‌های راک و پاپ از کشور و جهان نیز هست. این جشنواره سه بار به عنوان بهترین جشنواره موسیقی اروپا نامگذاری شده است. هر سال صدها هزار بازدیدکننده را جذب می‌کند، چرا که مخاطبان از سراسر اروپا می‌آیند. به همین دلیل به عامل قابل توجهی در گردشگری شهر Novi Sad تبدیل شده است.

Guitar art festival (Beograd, 2000) – یک جشنواره بین‌المللی گیتار کلاسیک که استادان جهان را از این ساز به صربستان می‌آورد.

Beogradski festival piva/Belgrade Beer Fest (Beograd, 2003) – اگر چه در درجه اول به تبلیغ آبجو اختصاص داده شده است، جزء اصلی این جشنواره بزرگ ستاره‌های موسیقی از ژانرهای مختلف از صربستان و جهان است. برنامه موسیقی او بسیار غنی است، اغلب با ستاره‌های بزرگ. در ابتدا در زیر قلعه بلگراد برگزار شد، سپس به منطقه‌ای بسیار بزرگتر و کافی در Ušće بلگراد نقل مکان کرد. هر ماه آگوست برگزار میشود.

Arsenal fest (Kragujevac, ۲۰۱۱) – این جشنواره بزرگ که عمدتاً اجراکنندگانی را از کشورهای یوگسلاوی سابق به آنجا می‌آورد، اما ستاره‌های جهانی را نیز به خود جذب کرده است. راک سبک موسیقی غالب است، اما هنرمندان هیپ هاپ و تکنو نیز به آنجا می‌آیند. این جشنواره در پایان ماه ژوئن برگزار می‌شود.

۶.۲. جشنواره‌های فیلم

در صربستان امروزی ده‌ها جشنواره بزرگتر و کوچکتر از انواع و ژانرهای مختلف وجود دارد و بیشتر آن‌ها به تولید فیلم داخلی اختصاص دارند. اهمیت آن‌ها به طور خاص در جریان بحران بزرگ سینمای دهه اول هزاره جدید رشد کرد.

جشنواره مستند و فیلم کوتاه بلگراد که با نام جشنواره Martovski festival (بلگراد، ۱۹۵۳) نیز شناخته می‌شود - بزرگترین جشن فیلم کوتاه و مستند در صربستان، با سنت بسیار طولانی و شهرت بین‌المللی است. به طور کلی قدیمی‌ترین جشنواره فیلم در صربستان است. هر ماه مارس برگزار میشود. جوایزی برای دسته‌های مختلف اختصاص داده است.

Filmski susreti u Nišu (Niš, ۱۹۶۶) – جشنواره‌ای که در درجه اول به فیلم‌های داخلی اختصاص داده شده است، و جوایز را به بازیگران تقدیم می‌کند.

FEST (Belgrade, 1971) – بزرگترین بررسی فیلم در صربستان. تقاطع تولید فیلم را از تمام قاره‌ها در سال قبل برمبگرداند. اون در ده‌ها سال گذشته به مسابقه رقابتی تبدیل شده است. او ستاره‌های بزرگ سینمای جهان را که بیشتر بازیگران و کارگردانان هستند، گرد هم می‌آورد. در پایان زمستان برگزار می‌شود.

Festival filmskog scenarija (Vrnjačka banja, 1977) – جشنواره فیلم داخلی که به فیلمنامه‌ها پاداشت میدهد. هر ماه آگوست برگزار میشود.

Festival evropskog filma Palić (Palić, 1992) – جشنواره بین‌المللی رقابتی، اختصاص داده شده به فیلم اروپایی. این جشنواره هر جولای در دریاچه Palić، و در سینماهای شهر نزدیک Subotica برگزار می‌شود.

Festival autorskog filma (بلغراد، ۱۹۹۴) - رویدادی که شامل فیلم‌های نویسنده از سراسر جهان است. امروزه این دومین جشن بزرگ فیلم در پایتخت صربستان است. در ماه دسامبر برگزار میشود.

Balkanima (بلغراد، ۲۰۰۴) - جشنواره فیلم اروپایی برای فیلم‌های انیمیشن.

LIFFE (Leskovac, 2006) - یک جشنواره بین‌المللی که به کارگردانی فیلم جایزه می‌دهد.

Cinema City (Novi Sad, 2007) - جشنواره بین‌المللی اختصاص داده شده به ترویج نویسندگان جوان، ساخته شده بر روی مفهوم Novi Sad به عنوان یک شهر جشنواره. اول او در سال ۲۰۰۷ جشنواره فیلم صربستان نامیده شد که نشان دهنده انگیزه بنیانگذاران آن که می‌خواستند این جشنواره مهم‌ترین رویداد سینمایی در این کشور باشد.

BELDOCS (Beograd, 2008) - جشنواره بین‌المللی فیلم مستند که بزرگترین است در بالکان غربی.

Kustendorf (Drvengrad, 2008) - این جشنواره که در روستای اتنو Drvengrad (نام دوم: Mečavnik) در نزدیکی کوه Mokra Gora و شهر Višegrad برگزار می‌شود. این روستا را کارگردان Emir Kusturica - و همچنین بنیان‌گذار این جشنواره ساخته است برای یکی از فیلم‌هایش. که به هر طریقی در برابر زرق و برق و تجاری بودن هالیوود مقاومت می‌کند و در درجه اول یک فیلم غیر تجاری و هنری را جشن می‌گیرد.

۶.۳. جشنواره‌های تئاتر

تئاترها در صربستان سنت طولانی دارند و پس از جنگ جهانی دوم مهم‌ترین جشنواره‌های تئاتر در خاک یوگسلاوی سابق ایجاد شد. در میان آنها BITEF یکی از مهم‌ترین در اروپا و جهان است.

Sterijino pozorje (Novi Sad, 1956) - قدیمی‌ترین و مهم‌ترین جشنواره نمایش‌های داخلی تئاتر در صربستان و قبل از آن در یوگسلاوی.

BITEF (Belgrade, 1967) - بزرگترین جشنواره تئاتر در صربستان و یکی از مهم‌ترین در نوع خود در جهان است. از رویدادهای مدرن در تولید تئاتری از تمام قاره‌ها پیروی می‌کند و فرم‌های سنتی و تجربی را ترکیب می‌کند.

۶.۴. جشنواره‌های ادبی

صربستان کشوری است با بسیاری از جشنواره‌های کوچک ادبی و یک جشنواره بزرگ، که تا حدی پر بازدیدترین رویداد از هر نوع در صربستان است، که آن جشنواره نمایشگاه کتاب در بلغراد است.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب بلغراد (بلغراد، ۱۹۵۶) - یکی از قدیمی‌ترین و مهم‌ترین رویدادهای ادبی در منطقه یوگسلاوی سابق است. اول در پایتخت کرواسی، Zagreb برگزار شد و سپس نمایشگاه به بلغراد نقل مکان کرد. این رویداد ناشرانی از صربستان و جهان را گرد هم می‌آورد، هر سال مهمانان بسیار برجسته‌ای دارد.

یک برنامه حمایتی غنی دارد (کنفرانس‌ها، میزهای گرد، ملاقات با نویسندگان) و بسیاری در آن حضور پیدا می‌کنند. این جشنواره در چندین سالن نمایشگاه بلغراد برگزار می‌شود و بزرگترین رویداد فرهنگی پایتخت صربستان محسوب می‌شود. به سنت قدیم در پایان ماه اکتبر برگزار می‌شود و هشت روز به طول می‌انجامد.

۶.۵. جشنواره های هنری

Oktobarski salon (بلغراد، ۱۹۶۰) - به عنوان یک بررسی سالانه از بهترین آثار های هنری تأسیس شده است. با گذشت زمان، او تغییر یافت و اکنون هنر معاصر در صربستان را بررسی میکند. به تازگی هر دو سال یک بار (دوسالانه) برگزار می شود.

۶.۶. جشنواره های کتاب های کمیک

یوگسلاوی قدرت بزرگ کتاب های کمیک جهان بود و قوی ترین صحنه ها صربستان، کرواسی و بوسنی و هرزگوین داشتند. صربستان در حال حاضر صادر کننده بزرگ استعداد های کمیک است (بسیاری برای ناشران فرانسوی کار میکنند)، دارای مدارس کمیک متعدد و طیف وسیعی از نمایشگاه ها و جشنواره های کمیک، از جمله این دو که بین المللی هستند: *Medunarodni salon stripa* و *Balkanska smotra mladih strip autora*

Balkanska smotra mladih strip autora (Leskovac, ۱۹۹۸) - لسکوواتس شهر کوچکی در جنوب صربستان است اما زندگی جشنواره ای بسیار پر جنب و جوشی دارد و شاید مهم ترین رویداد آن همین جشنواره باشد که دارای انتخاب های رقابتی و مهمانان برجسته است.

Medunarodni salon stripa (بلغراد، ۲۰۰۳) - بزرگترین جشنواره کتاب های کمیک در صربستان است. بخشی جدایی ناپذیر از جشنواره یک مسابقه کمیک بین المللی باز است که جوایزی از چند دسته دارد. مهمانان ستاره های بزرگ کمیک های جهان هستند.

۶.۷. سایر جشنواره ها و رویدادهای ورزشی

BELEF (بلغراد، ۱۹۹۲) - جشنواره تابستانی بلغراد یک جشنواره مختلط است که در تابستان در بلغراد برگزار می شود و دارای یک برنامه غنی تئاتر، موسیقی و بصری است.

Beogradski maraton (بلغراد، ۱۹۸۸) - مسابقه ماراتن که هر بهار در بلغراد برگزار می شود، معمولاً در ماه آوریل برگزار می شود. هزاران شرکت کننده را گرد هم می آورد - حرفه ای ها و تفریح گران. این مسابقات در رده کامل ماراتن (۴۲ کیلومتر)، نیم ماراتن (۲۱ کیلومتر) و مسابقه تفریحی (پنج کیلومتر) برگزار می شود. اولین ماراتن بلغراد در سال ۱۹۸۸ برگزار شد. پیش از آن تنها مسابقه ماراتن صربستان در خط اوبرنواتس-بلغراد در سال ۱۹۱۰ برگزار شد.

Beogradski festival igre (بلغراد، ۲۰۰۳) - این جشنواره گروه های رقص را از سراسر جهان گرد هم می آورد.

۷. گاسترونومی

همان طور که هنرمند بسیار محبوب صربستانی Đorđe Balašević گفت "چقدر قیلا خوب غذا میخوریم"، این جمله هنوز یکی از مشخصه های صربستان است. می شود گفت که تنوع و فراوانی غذاهای ما از دلایلی است که خارجی ها از بازدید از کشور ما خوشحال می شوند. برای غذاهای ما می توانیم بگوییم که ویژگی آن دقیقاً با تأثیرات شرقی، اوسترو-مجارستانی، آلمانی، یونانی و همچنین دیگر غذاهای بالکان است، اما با

غذاهای محلی غنی شده است. تأثیرات غذاهای مختلف در غذاهایی دیده می شود که اغلب بر روی میز صربستان وجود دارند - سارما، فلفل پر شده و کدو پر شده، موساکا، شترودلا، باقلوا... غذاهای صربستانی دستور العمل های محلی را ذخیره کرده است. در نقاط مختلف صربستان منوهای معمول متفاوت هستند. بنابراین در بخش شمالی کشور ما، یک ناهار ساده با سوپ شروع می شود، سپس rinflajš، و به دنبال آن گوشت و ćušpajz و در آخر معمولاً با شیرینی šnenokle یا štrudle تمام میشود. وقتی کمی به سمت جنوب می رویم و به Šumadija و centralna Srbija می رسیدیم، به محصولات لبنی مانند پنیر و kajmak، پنیر های zlatiborski و zlatarski شناخته شده اند و همچنین محصولات گوشت خوک خشک و دودی مانند pršuta و گوشت خوک pečenica که از ویژگی های Užice هست. بسیاری از گردشگران در این منطقه می خواهند مجموعه به اصطلاح lepinja را امتحان کنید. این منطقه همچنین برای تولید تمشک شناخته شده است - میوه هایی که از آن کیک های مختلف، شربت، شیرینی ساخته می شود، و جشنواره ی Dani maline خاص خود را نیز دارد. معروف ترین و محبوب ترین نوشیدنی الکلی از این منطقه یا شاید هم صربستان، šljivica است که خوردنش ضروری است قبل از هر ناهار. وقتی صحبت از تخصص های این بخش از صربستان می شود، باید بر duvan čvarci تأکید کرد. غذاهای Raška و Sandžak بیشترین تأثیر شرق را دریافت کرده اند. بزرگترین تفاوت در این است که گوشت خوک به مقدار زیادی در این منطقه مصرف نمی شود. برخی از غذاهای معروف این مناطق عبارت اند از: sjenički sir، mantije و novopazarski čevapi، stelje، sudžuk شده است. صربستان شرقی همانطور که غنی از آداب و رسوم مردمی و خرافات است، غنی از تخصص های غیرمعمول آشپزی نیز است. در این بخش از کشور غلات بسیار مهم هستند، بنابراین محصولات آرد مانند نان، جای ویژه ای بر روی میز دارند و kačamak با پنیر گوسفندی یا بز سرو می شود. در مناطق امتداد دانوب، ماهی رودخانه ای مانند ماهی som و šaran اغلب خورده می شود، و riblja čorba چیزی است که نباید از دست داد. همچنین این منطقه برای تولید شراب بسیار مناسب است. عسل Homoljski از این قسمت صربستان را نمی شود جا گذاشت. در جنوب و شرق صربستان غذای خوب معمولاً با موسیقی همراه است و میز معمولاً دارای gajvar و pinđur و pjeplane kobasice و punjene و porotski sir و suve paprike... است. به منظور حفظ سنت ها و محصولات محلی، مانند dan malina، رویدادهای محلی و ملی دیگری هم در صربستان وجود دارد، مانند Kupusijada در Mrčajevci (شهرداری Čačak)، Slaninijade در Kačarevo (در نزدیکی Pančevo)، کباب (Leskovac)....

۸. فرهنگ عامه

بر خلاف دیگر کشورهای کمونیستی دوران جنگ سرد، یوگسلاوی فدرال سوسیالیستی غرب گرا بود، بنابراین فرهنگ عامه در آنجا به ویژه در موسیقی و فیلم پاپ و راک توسعه یافت. صحنه موسیقی و فیلم به ویژه در صربستان به عنوان پرجمعیت ترین و بزرگترین جمهوری آن با تقریباً دو میلیون جمعیت بلغراد به عنوان پایتخت کل کشور توسعه یافت. تولید فیلم های داخلی در صربستان از زمان پادشاهی سنت دارد و به بنیان صنعت فیلم سازی یوگسلاوی سوسیالیست تبدیل شده است، در حالی که موسیقی پاپ و راک اند رول در صربستان در دهه ۶۰ قرن ۲۰ محبوبیت خود را به دست آورد و دو دهه بعد شاهد انفجار واقعی بود.

۸.۱. فیلم

در صربستان در زمان پادشاهی صربستان فیلم ها شروع به ساختن و نگاه کردن شدند (۱۸۷۸ تا ۱۹۱۸). اولین نمایش سینمایی برای شاه Aleksandar Obrenović یکم بود، سال ۱۸۹۶. تنها شش ماه پس از اولین نمایش سینمایی در جهان که در پاریس بود، در سال ۱۸۹۵. اولین سینمای دائمی در سال ۱۹۰۹ در بلغراد افتتاح شد. در سال ۱۹۱۱ اولین فیلم صربستانی Život و کار کارادجوردجه رهبر جاودانه بود. به کارگردانی Ilija Stanojević

در دوره بین دو جنگ جهانی، نام کلیدی کارگردانی صربستان (و یوگسلاوی) (۱۸۷۶-۱۹۶۳) Ernest Bošnjak، خالق فیلم های لال (فیلم هایی که در آن صحبت نمیشود) متعدد که بیشتر شناخته شده آنها از این قرارند: Laži mene radi از سال ۱۹۲۳ و Faun از سال ۱۹۲۴) و میتوانست بنیان گذار هالیوود صربستان در Sombor در شمال Vojvodina باشد. او در سال ۱۹۰۶ یک سینما در Sombor افتتاح کرد. در سال ۱۹۱۸ در حالی که این شهر بخشی از آسترو-مجارستان بود (Vojvodina) به بخشی از پادشاهی صربستان ها، کروات ها و اسلوونی ها تبدیل خواهد شد که بعدها یوگسلاوی نامیده می شود).

در سال ۱۹۳۱ پادشاهی یوگسلاوی در تلاش برای ایجاد یک سیستم دائمی و با ثبات برای تأمین مالی سینمای خود بود، اما به دلیل مقاومت شرکت های خارجی و توزیع کنندگان یوگسلاوی شکست خورد، بنابراین فیلم های داخلی به صورت پراکنده، بدون حمایت جدی دولتی ساخته شدند و فیلم های خارجی بیشتر در سینماها به نمایش گذاشته میشدند.

در طول جنگ جهانی دوم تنها یک فیلم در صربستان اشغالی به نام Nevinost bez zaštite توسط Dragoljub Aleksić (۱۹۴۲) ساخته شد.

پس از جنگ جهانی دوم، یوگسلاوی فدرال سوسیالیست جدید (۱۹۴۳-۱۹۹۱) به دنیا آمد که یکی از سینماهای موفق تر در اروپا بود. Josip Broz Tito رئیس جمهور جاویدان یوگسلاوی از طرفداران بزرگ فیلم بود و به دلیل شرایط مساعد، فیلم های خارجی در این کشور ساخته شدند. با این حال، در تعداد بیشتر از دوران پادشاهی، فیلم های داخلی ساخته شد. حداقل تا دهه ۱۹۷۰، در درجه اول به اصطلاح فیلم های پارتیزانی با انگیزه مبارزه پارتیزانها علیه آلمانی ها و دستیاران جاسوس آن ها بودند. بزرگترین ستاره ژانر بومی یوگسلاوی، Velimor Bata Živojinović بازیگر صربستانی بود (فیلم Hajrudina Krvavca Valter brani Sarajevo در سال ۱۹۷۲ که Živojinović در آن نقش عنوان را بازی می کند، در چین بسیار مشهور شد)، و مشهورترین فیلم این ژانر (۱۹۶۹) Bitka na Neretvi، نامزد اسکار یوگسلاوی، با بازیگران بزرگ خارجی اورسون ولز، یول برینر، سرگئی بونداروچک و فرانک نرو است.

در عصر یوگسلاوی سوسیالیستی که شامل شش جمهوری (صربستان، کرواسی، اسلوونی، بوسنی و هرزگوین، مونته نگرو، مقدونیه) بود، بیشترین فیلم در صربستان ساخته شد که بیشترین ساکنان، بیشترین سینماها و همچنین استودیوی بزرگ فیلم Avala فیلم را داشت. اولین فیلم واقعاً قابل توجه صربستان سوسیالیست و یوگسلاوی توسط کارگردانی از زمان پادشاهی یوگسلاوی به نام Vojislav Nanović (۱۹۳۲) تا ۱۹۸۳ ساخته شد. این یک داستان به نام Čudotvorni mač (۱۹۵۰) بود که با ژانر و تولید تقریباً هالیوودی خود در میان دستاوردهای پارتیزانی آن زمان ایستاد و به اولین محصول جدی صادراتی سینمای داخلی تبدیل شد. (۱۹۲۲-۲۰۰۲) Soja Jovanović نه تنها اولین کارگردان زن سینمای یوگسلاوی و صربستان شد، بلکه خالق اولین فیلم داخلی رنگی، کمدی (۱۹۵۶) Pop Cira i pop Spira بود که نمایش کمدی هم نام Stevan Sremac بود. در میان کارگردانان صربستانی، مشهورترین خالق فیلم های پارتیزانی Živorad Žika Mitrović (۱۹۲۱-۲۰۰۵) بود که (۱۹۶۰) Kapetan Leši و (۱۹۷۴) Užička republika بود و همچنین تنها فیلم یوگسلاوی بود که در مورد قهرمانی ارتش صربستان در جنگ جهانی اول بود، فیلم به یاد ماندنی Marš na Drinu 1964.

در اوایل دهه ۱۹۶۰ که مد غربی، موسیقی، فرهنگ پاپ و روح انتقاد اجتماعی شروع به نفوذ به یوگسلاوی کرد، ژانرها و موضوع های جدیدی بر روی صحنه پدیدار شد و یکنواختی حکومت فیلم پارتیزانی-جنگی را شکست داد و جامعه را در آن زمان برانگیخت. فیلم موسیقایی Ljubav i moda 1960 از Ljubomir Radičević به ضربه بزرگی تبدیل شد. یک جمع کامل از کارگردانان-نویسندگان صربستانی شروع به ساخت فیلم هایی کردند که عدالت اجتماعی و هنجارهای اجتماعی را در یوگسلاوی زیر سؤال می برد و مهم ترین آن ها در میان آن دستاوردها از این قرارند: (1965) Tri i Čovek nije tica (Dušan Makavejev, 1965) و (1967) Kad budem mrtav i beo (Živojin Pavlović, 1967) و (1965) Aleksandar Saša Petrović.

(1967) Aleksandar Saša Petrović و (1967) Jutro (Puriša Đorđević) و (1967) Živojin Pavlović, 196 و Ljubavna tragedija ili slučaj službenice PTT (Dušan Makavejev, 1967) و (1968) Buđenje pacova و (1968) Pre istine (Kokan Rakonjac, 1968) و (1968) Biće skoro propast sveta و (1971) Mlad i zdrav kao ruža (Jovan Jovanović, 1971) و (1971) Dušan Makavejev, 1971 و (1971) Žilink و Makavijev, Pavlović, Petrović در جشنواره های داخلی و خارجی از احترام زیادی برخوردار بودند اما به عنوان امواج سیاه در این کشور با سانسور مواجه می شدند.

یکی از کارگردان هایی که در آن زمان نیز با ایدئولوژی تطابق نداشت، Đorđe Kadijević بود. پس از ساخت فیلم های جنگی برجسته (۱۹۶۷) Praznik و (۱۹۶۸) Pohod، در تلویزیون بازنشته شد که شروع به جدی تر شدن و انگیزشی تر شدن کرد. در آنجا فیلم ترسناک فولکلور (۱۹۷۳) Leptirica را خلق کرد که به یکی از پرتماشما ترین فیلم های تلویزیونی در یوگسلاوی در تمام دوران ها تبدیل شد. بعدها او فیلم ها و سریال های تلویزیونی بسیار مهمی با موضوع هایی از تاریخ صربستان ساخت: (۱۹۸۳) Vuk و Karadžić (۱۹۸۸-۱۹۸۷)، و قبل از جدایی یوگسلاوی سوسیالیستی مسلماً مورد احترام ترین فیلم وحشت صربستان: (۱۹۹۰) Sveto mesto، بر اساس نقش های داستان Vjz، توسط نویسنده روسی Nikolaj Gogolj.

در طول دهه ۱۹۷۰ مشخص شد که دارند پیر می شوند کارگردانان مدارس پراگ - نویسندگانی که در رشته هنر فیلم در جمهوری چک تحصیل کرده اند - از جمله پر بارترینشان Srdjan Karanović، Goran Paskaljević و Srđan Karanović، Goran Marković هستند. Srdjan Karanović با مجموعه تلویزیونی (۱۹۷۶) Grlu u jagode به شهرت رسید و Paskaljević و Marković دارای فیلم های بزرگی هستند که مهم ترین دستاوردهای دهه ۱۹۷۰ و همچنین در دهه ۱۹۸۰ زمانی که - پس از مرگ (۱۹۸۰) Josip Broz Tito - گیره های اجتماعی سست شده و آزادی های هنری و آزادی بیان را تقویت می کنند. Goran Paskaljević توسط این فیلم ها قابل تشخیص است: (۱۹۷۶) Čuvar plaže u zimskom periodu و (۱۹۷۷) Pas koji je voleo vozove و (۱۹۸۰) Specijalan tretman Varljivo leto '68 و (۱۹۸۴) Vreme čuda و (۱۹۸۹) Goran Marković خالق فیلم های بسیار موفق، تماشا شده و اجتماعی بوده است مانند: Nacionalna (۱۹۷۷)، Specijalno vaspitanje (۱۹۷۷)، Variola vera (۱۹۸۲)، Već viđeno (۱۹۸۷)، Sabirni centar (۱۹۸۹) و (۱۹۹۱) Tito i ja. در این دهه همچنین درام محبوب از Lude godine، Zoran Čalić در سال ۱۹۷۷ که تبدیل به یک فیلم چند قسمتی کمدی میشود (Lude godine / Žikina dinastija) نه تنها در یوگسلاوی بلکه در اتحاد جماهیر شوروی مشهور میشود.

در اوایل دهه ۱۹۸۰ یکی از مهم ترین کارگردانان صربستان به نام Slobodan Šijan در صحنه پدیدار می شود که کمدی های تلخ (۱۹۸۰) Ko to tamo peva و (۱۹۸۲) Maratonci trče počasni krug از بزرگترین فیلم ها در یوگسلاوی در تمام دوران ها هستند و بخش هایی از دیالوگ های فیلم از سخنرانی های روزانه در تمام جمهوری های سابق یوگسلاوی است. این دهه که غنی سازی ژانر قابل توجهی را برای سینمای یوگسلاوی به ارمغان می آورد، بازدیدهای بزرگ نیز ۱۹۸۲، Mića Milošević Tesna koža، که سه دنباله خواهد داشت)، Branko Bauer (فیلم Balkan ekspres، در سال ۱۹۸۳)، Srdjan Karanović (فیلم Petrijin venac از سال ۱۹۸۰، Nešto između سال ۱۹۸۳ و Jagode u grlu از سال ۱۹۸۶) و نمایشنامه نویسی Dušan Kovačević (که از روی درام هایش/فیلمنامه هایش Sabirni centar و Ko to tamo peva و Maratonci trče počasni krug (فیلمبرداری شده است) به عنوان کارگردان فیلم فرهنگی (۱۹۸۴) Balkanski špijun و Emir Kusturica در جشنواره فیلم کن با فیلم Otac na službenom putu در سال ۱۹۸۵ برنده پالمه طلا خواهد شد.

بعد از از هم پاشیدن یوگسلاوی سوسیالیست در صربستان در دهه ۱۹۹۰ بسیار تاسف بار بود (زمانی که بخشی از جمهوری فدرال یوگسلاوی بود - همراه با مونته نگرو) Srdjan Dragojević مهم ترین کارگردان خواهد شد با سه فیلم بزرگ: کمدی Mi nismo anđeli در سال ۱۹۹۲، ضد جنگ کلاسیک Lepa sela lepo gore در سال ۱۹۹۶ و درام Rane در سال ۱۹۹۸. در سال ۱۹۹۵ Kusturica دومین پالمه دور خود را با فیلم

Podzemlje به دست آورد. آثار قابل توجهی در این دهه همچنین شامل Ubistvo sa predumišljajem (Gorčin Stojanović, ۱۹۹۵) و Lajanje na zvezde (Zdravko Štara, ۱۹۹۸) است.

دهه اول قرن بیست و یکم که جمهوری فدرال یوگسلاوی در آن دیگر وجود نداشت، بزرگترین فیلم سینمایی صربستان را از زمان جدایی یوگسلاوی سوسیالیست - کمدی (Zona Zamfirova (Zdravko Štara ۲۰۰۲) بود که بیش از یک میلیون بیننده داشت در کشوری با جمعیت هفت میلیونی. تا اواسط دهه اول قرن بیست و یکم، زمانی سینمای قدرتمند صربستان به دلیل تعطیلی تعداد زیادی از سینماها در روند خصوصی سازی به مشکل بزرگی بر می خورد. در این بحران دیدارهای سینمایی به طور چشمگیری کاهش یافت. تنها در دهه آینده نوعی بهبودی وجود خواهد داشت، با فیلم هایی مانند: درام ورزشی Montevideo bog te video سال ۲۰۱۰ (Dragan Bjelogrić) و (۲۰۱۴، Mali budo (Danilo Bečković) و (۲۰۱۸، Kralj (Lazar Ristovski سال ۲۰۱۸) و (۲۰۱۸، Petar Prvi (Miloš Avramović) و (۲۰۲۱، Južni vetar (Toma (Dragan Bjelogrić) فیلم های قابل توجهی توسط (۲۰۰۷، Srdan Golubović (Klopka) و (۲۰۰۷، Četvrti čovek) و (سال ۲۰۰۲، TT (Dejan Zečević (Sindrom Uroš Stojanović (Čarston za Ognjenku) از سال ۲۰۰۸، و نسل جوانی از کارگردانان از جمله مهم ترین Stevan Filipović به صحنه می آیند. (۲۰۰۶، Šejtanov ratnik (Šišanje) و (۲۰۰۹، Pored mene (۲۰۱۵) و (Život i smrt porno bande) (Mladen Đorđević) و (۲۰۱۴، Maja Miloš و (۲۰۱۲، Vuk Ršumović (Ničije dete) و (۲۰۱۴، (Neposlušni) و (Mina Đukić).

۸.۲. موسیقی محبوب

پس از جنگ جهانی دوم، هنگامی که یوگسلاوی از اتحاد جماهیر شوروی و بلوک شرق جدا شد (۱۹۴۸)، به عنوان جایگزینی برای موسیقی محبوب و در حال حاضر از نظر سیاسی نامطلوب روسی، به اصطلاح موسیقی جنوب-مکزیک پدیدار شد، ویژگی خوانندگان یوگسلاوی این بود که آهنگ های مکزیکی را یا با متن دیگه یا با خلق آهنگ های جدید در کلید ملوهای مکزیکی می خواندند. این موسیقی توسط آهنگسازی های ماریاچی ها با لباس های سنتی سومبرر مکزیکی اجرا می شود. مشهورترین نمایندگان صربستانی این جهت موسیقایی که در دهه های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ محبوب بودند، Predrag Cune Gojković، Ljubomir Milić و Paloma آهنگسازی ماریاچی هستند.

در طول سال های ۱۹۶۰ که یوگسلاوی به غرب روی آورد، صداهای راک و پاپ از غرب به آن نفوذ کردند و موسیقی جنوب-مکزیک را سرکوب کردند و از سوی دیگر الهام بخش برای گروه ها و خوانندگان بومی بودند. در زمینه موسیقی سرگرمی، نام های بزرگ خوانندگی Đorđe Marjanović (اولین ستاره ی بزرگ آواز یوگسلاوی سوسیالیست)، Dragan Stojnić، Lola Novaković و Miki Jevremović هستند. گروه Siluete یکی از اولین گروه های راک یوگسلاوی بود و خواننده آن Zoran Mišćević الگو جوانان و نماد جنسی بود. در بلگراد در اواخر دهه ۱۹۶۰ ترکیب های راک قابل توجهی از گروه Kornji و Crni biseri نیز شکل گرفت.

دهه ۱۹۷۰ رونق واقعی در موسیقی عامه پسند در سراسر یوگسلاوی به ارمغان می آورد. موسیقی اورجینال موزیک Bisera Veletanlić و بزرگترین ستاره یوگسلاوی در تمام دوران ها، خواننده موسیقی سرگرمی Zdravko Čolić که در بیان خود از پاپ، راک، دیسکو و بعدها از موتیک های قومی استفاده می کند. اشعار او توسط شاعران با استعداد نوشته شده است. در طول دهه ۱۹۷۰ که صحنه راک یوگسلاوی تحت سلطه صدای هارد راک و راک پروگرسو بود، گروه هایی مانند گروه YU، Time، Smak و Galija در صربستان خلق شدند. به موازات آن، موسیقی فولکلور به اصطلاح تازه سروده شده که بزرگترین ستاره های آن Toma Zdravković و Silvana Armenulić و Šaban Šaulić و Lepa Lukić و Predrag Živković Tozovac و Vesna Zmijanac هستند. به موازات آن در حال توسعه است. همچنین شروع کار خود Šaban Bajramović در سراسر جهان به عنوان پادشاه موسیقی کولی مشهور خواهد شد. در اواخر دهه ۱۹۷۰، بلگراد مسلماً محبوب ترین گروه یوگسلاوی و راک در تمام دوران ها به نام Riblja Čorba بود که بیشترین شهرت را در دهه ۱۹۸۰ به دست آورد. خواننده آن Bora Đorđević به عنوان شاعر شعر خیابانی شهرت جداگانه ای به دست خواهد آورد. تنها رقیب Riblja Čorba و Đorđević به عنوان شاعر گروه کرواسی Azra و رهبر آن Branimir Džoni Štulić بودند.

در اوایل دهه ۱۹۸۰، دوران موج جدید ظاهر شد، با گروه های Šarlo i Idoli, Elektronski orgazam که akrobata مطبوعات راک بریتانیایی در مورد آن نوشته شده بودند. صحنه موج نو بلگراد ارتباط نزدیکی با Zagreb گروه های Haustor , Azra , Prijava kazalište, film داشت. در آن زمان موج جدید در صربستان محبوب شد که از این قرارند U Škripcu, Laboratorija zvuka و Zana, Laki pingvini و همچنین خواننده و ترانه سرا Đorđe Balašević, خواننده و ترانه سرا Oliver Mandić و خواننده اتنو-جاز خواننده Luis. در اواسط دهه ۱۹۸۰ این صحنه توسط Bajaga i Instruktori (که از محبوبیت عظیمی در اتحاد جماهیر شوروی برخوردار بودند)، Disciplina Kičme, Partibrejkeri, Ekatarina Velika و Kantautor Antonije Pušić فتح شد که بیشتر با نام Rambo Amadeus شناخته می شود. این خواننده تحریک آمیز مونته نگرو مستقر در بلگراد یکی از پیشگامان هیپ هاپ در یوگسلاوی است، و به همان اندازه قهرمان اجراکنندگان راک خارجی و ستاره های فولکلور داخلی شده است.

جنگ در یوگسلاوی باعث اختلال برای تعدادی از گروه ها می شود که اعضای آن ها بیشتر به خارج از کشور می روند و دیسکوتک ها و تلویزیون ها با موسیقی توربو-فولکلور - ترکیبی از صدای موزیک های شرقی با ملوهای صربستانی، یونانی و شرقی- به صحنه می آیند. بزرگترین ستاره های آن زمان و تا سه دهه آینده ترین گروه های راک صربستان Đej Ramadanovski, Ceca Svetlana Ražnjatović, Jelena Karleuša هستند. در دهه ۱۹۹۰ مهم muzičara بودند. خواننده بسیار معروف پاپ و راک Ana Stanić و هیپ هاپر گرو - اولین ستاره بزرگ از این جهت در صربستان.

در دهه ۲۰ راک در صربستان سرزندگی و نفوذ خود را از دست می دهد و غالب تبدیل به توربو فولک، پاپ و اتنوپوپ می شود، در حالی که در میان جوانان شهر، هیپ هاپ محبوب است. بزرگترین ستاره پاپ Vlada Georgijev است. بزرگترین نام های اتنوپوپس Željko Joksimović و Marija Šerifović هستند که جز سطح ملی در مسابقه آواز یوروویژن شرکت کردند - Šerifović به عنوان برنده در سال ۲۰۰۸ به عنوان انتخاب شد و Joksimović به عنوان نفر دوم انتخاب شد در سال ۲۰۰۴. مهم ترین نام ها در هیپ هاپ Marčelo و Beogradski sindikat هستند.

منابع

کتاب ها و انتشارات:

- Bogdanović, Dimitrije – Istorija stare srpske književnosti (Srpska književna zadruga, 1980)
- Đorđić, Petar - Istorija srpske ćirilice (Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije, 1971)
- Grupa autora - Istorija srpskog naroda, knjige I i II (Srpska književna zadruga, 1982)
- Ivačković, Ivan – Kako smo propevali: Jugoslavija i njena muzika (Laguna, 2013)
- (Janjatović, Petar – Ex-Yu Rock enciklopedija (Geopoetika, 2016)
- Kosanović, Dejan - Počeci kinematografije na tlu Jugoslavije (Institut za film – Univerzitet umetnosti, 1985)
- (Lujak, Tamara – Rečnik srpskih mitoloških bića (Laguna, 2021)
- (Lujak, Tamara – Rečnik slovenske mitologije (Laguna, 2021)
- Palavestra, Aleksandar (kao A. Peragraš) – Ale i bau ci: prilog proučavanja (tajanstvenih bića Balkana (Mah, 2002)
- Ristić, Jovan i Jovičević, Dragan - Izgubljeni svetovi srpskog filma fantastike ((Filmski centar Srbije, 2015)
- Rusu, Aurelian - Lepenski Vir – Schela Cladovei culture's chronology and its interpretation (Brukenthal. Acta Musei (VI. 1, 2011)
- Savković, Miroslav - Kinematografija u Srbiji tokom Drugog svetskog rata ,1941-1945 (Fakultet dramskih umetnosti (1994)
- (Tirnanić Bogdan – Crni talas (Filmski centar Srbije, 2011)
- (Vesić, Dušan – Bunt dece socijalizma: Priča o novom talasu (Laguna, 2020)
- سایت ها و صفحه های اینترنتی:
- <https://bookaweb.com/sr/blog/20-najlepsih-tvrđava-srbije>
- <https://dizajn.akademija.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2016/10/010-Srbija-sredn-ji-vek.pdf>
- [/https://manastiriusrbiji.com/manastir-visoki-decani](https://manastiriusrbiji.com/manastir-visoki-decani)
- https://nasledje.gov.rs/index.cfm/spomenici/pregled_spomenika?spomenik_id=44883
- <https://nationalgeographic.rs/foto/a18640/7-najlepsih-tvrđjava-na-teritoriji-srbije.html>

